

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví
Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Květa Sedláčková

Vývoj, současný stav a perspektivy Městské knihovny v Náchodě

Bakalářská práce

Praha 2007-04-19

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Milena Černá

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

[Zadání Bc. Práce]

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze, 19. dubna 2007

.....
podpis studenta

Identifikační záznam

SEDLÁČKOVÁ, Květa. *Vývoj, současný stav a perspektivy Městské knihovny v Náchodě [Development, present state and perspectives of public library in the city of Náchod]*. Praha, 2007-04-19. 55 s., 8 s. příl. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce Milena Černá.

Abstrakt

Tématem diplomové práce je popis historického vývoje, současných aktivit a perspektiv Městské knihovny v Náchodě (www.mknachod.cz), zejména z pohledu nabízených služeb.

V úvodních kapitolách je nastíněn vývoj instituce od konce 19. století do poloviny století minulého, včetně představení významných osobností a služeb, charakteristických pro daná období.

Dále se práce zabývá popisem aktivit knihovny od 50. let 20. století po současnost, s vymezením přelomových situací, mezi které patřilo například stěhování knihovny do nových prostor, změna statusu knihovny, kompletní rekonstrukce budovy, či zavedení nových služeb a kulturních akcí.

Jádrem práce je podrobná charakteristika současných služeb a kulturních aktivit knihovny a náznak pravděpodobného směřování instituce do budoucna.
[Autorský abstrakt].

Klíčová slova

Náchod, náchodská knihovna, historický vývoj, služby, veřejné knihovnictví, východní Čechy

Obsah

PŘEDMLUVA	8
1 ÚVOD	10
2 VÝVOJ KNIHOVNY DO ROKU 1918.....	12
2.1 POČÁTKY VEŘEJNÉHO KNIHOVNICTVÍ V NÁCHODĚ.....	12
2.2 KNIHOVNA NÁRODNÍ JEDNOTY SEVEROČESKÉ V NÁCHODĚ.....	14
3 ČINNOST OBECNÍ KNIHOVNY V NÁCHODĚ OD ROKU 1919 DO KONCE 40. LET 20. STOLETÍ.....	16
3.1 ČINNOST KNIHOVNY V NÁCHODĚ DO ROKU 1928	16
3.2 OBDOBÍ PŮSOBNÍ VÁCLAVA FRYČKA (1928-1948)	17
3.2.1 <i>Nové prostory knihovny v budově spořitelny.....</i>	<i>17</i>
3.2.2 <i>2. polovina 30. let v Městské veřejné knihovně v Náchodě</i>	<i>20</i>
3.2.3 <i>Činnost knihovny ve 40. letech 20. století</i>	<i>21</i>
4 DRUHÁ POLOVINA 20. STOLETÍ	26
4.1 OBDOBÍ DŮLEŽITÝCH ZMĚN V PRŮBĚHU 50. LET	26
4.1.1 <i>První polovina 50. let</i>	<i>26</i>
4.1.2 <i>Druhá polovina 50. let.....</i>	<i>30</i>
4.2 OBDOBÍ 60.-90. LET 20. STOLETÍ.....	33
4.2.1 <i>Městská knihovna v Náchodě, o.p.s.- vývoj po roce 1996.....</i>	<i>36</i>
5 SOUČASNOST A PERSPEKTIVY MĚSTSKÉ KNIHOVNY V NÁCHODĚ, O.P.S.	39
5.1 ROK 2001- KNIHOVNICKÝ ZÁKON A REGIONÁLNÍ FUNKCE	39
5.2 REKONSTRUKCE BUDOVY MĚK V NÁCHODĚ	43
5.3 SLUŽBY- SOUČASNÉ A PERSPEKTIVY	45
5.3.1 <i>Výpůjční služby</i>	<i>46</i>
5.3.2 <i>Informační služby</i>	<i>47</i>
5.3.3 <i>Poradenské a konzultační služby.....</i>	<i>48</i>
5.3.4 <i>Kulturní a vzdělávací činnost</i>	<i>49</i>
6 ZÁVĚR	52

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53
SEZNAM PŘÍLOH	I
PŘÍLOHY	II

Předmluva

Knihovna města Náchoda je instituce s bohatou minulostí a více než stoletou tradicí. Tato práce je zaměřena na zevrubný popis jejího historického vývoje až po současnost. Cílem práce je zmapovat, popsat a zhodnotit současný stav a perspektivy Městské knihovny v Náchodě. Práce se zaměří také na její současné služby a aktivity, regionální funkce a spolupráci se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové.

Úvodní kapitola je věnována počátkům veřejného knihovnictví v Náchodě. Jeho základy položili již, zde velmi aktivně působící, obrozenci a vlastenecká inteligence. Prvním skutečně organizovaným uskupením byla Náchodská čtenářská společnost, následovaná po svém zániku školní knihovnou v Náchodě. Dále zde po dlouhá léta působila čtenářská beseda Svatopluk Čech.

Přelomovým okamžikem v dějinách náchodského veřejného knihovnictví se stal rok 1897, kdy v Náchodě začala působit veřejná lidová knihovna, jež byla spravována odborem Národní jednoty Severočeské a dotovaná také obcí náchodskou.

Další kapitola je věnována významnému období po roce 1919, kdy vstoupil v platnost první knihovnický zákon a lidová knihovna byla převzata od Národní jednoty Severočeské a následně přeměněna ve veřejnou knihovnu obecní.

Poválečné období s sebou přineslo další změny. Roku 1951 se knihovna stala zařízením Okresního národního výboru v Náchodě a působila nadále až do roku 1995 jako okresní knihovna.

Doposud poslední etapa ve vývoji knihovny se datuje od roku 1996. Tehdy se knihovna stala zařízením města Náchoda a nadále pracuje pod názvem Městská knihovna Náchod, obecně prospěšná společnost. Vzhledem k zaměření práce na současný stav a aktivity knihovny je tato kapitola nejobsáhlejší. Jsou zde popsány stávající služby a perspektivy jejich vývoje vzhledem k nastupujícím elektronickým a virtuálním technologiím. Tato doba přinesla ještě jednu velmi významnou událost, a to jak z hlediska knihovnického, tak zejména architektonického - rozsáhlou rekonstrukci budovy knihovny, díky které bylo dosaženo výrazného zkvalitnění práce jak pro uživatele, tak pro personál instituce.

Součástí bakalářské práce je příloha s fotografiemi interiérů i exteriéru budovy, v níž knihovna v současnosti sídlí.

Co mě motivovalo k výběru právě tohoto tématu, byl vztah k městu Náchodu a jeho okolí, jelikož je to můj rodný kraj. Náchodská knihovna mi utkvěla ve vzpomínkách již od dětství, kdy jsem její prostory nad prodejnou obuvi na Kamenici navštěvovala s rodiči. Při výběru tématu absolventské práce mě napadlo, že by bylo zajímavé, pokusit se shromáždit informace o jejím vývoji od úplných počátků po dnešní dny, kdy se již nacházíme za pomyslným prahem 21. století. Jak se měnila podoba Náchodské knihovny a jí nabízených služeb v průběhu více než sta let jejího fungování pro veřejnost a hlavně jak nyní plní své funkce a vyrovnává se s novými požadavky moderní doby? To jsem si dala za úkol shrnout a rozvést v této práci.

Podkladem mi byly prameny jak archivního charakteru, tak materiály současné, převážně dostupné přes síť Internet a v neposlední řadě také interní materiály knihovny. Veškeré použité informační zdroje jsou citovány dle norem ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2.

Závěrem bych ráda poděkovala Mgr. Lydii Baštecké a Jiřímu Hladíkovi ze Státního okresního archivu Náchod a Mgr. Marii Sobotkové, ředitelce knihovny v Náchodě, za ochotu a čas věnovaný konzultacím a za zprostředkování rozličných informací, týkajících se dané problematiky, zaměstnancům Státní vědecké knihovny v Hradci Králové a především PhDr. Mileně Černé, za vedení bakalářské práce.

1 Úvod

Území Náchodského okresu je poměrně rozsáhlé a členité. Kromě Náchoda pod něj spadá řada dalších velkých a významných měst východních Čech jako Broumov, Červený Kostelec, Jaroměř, Nové Město nad Metují a další. Náchod, město v údolí Metuje v Náchodské vrchovině, je srdcem oblasti, a přestože je v dnešní době známé zejména jako průmyslové město, při pohledu na zámek tyčící se vysoko nad centrem nelze zapřít jeho původně feudální ráz.

Jak píše Jaroslav Suchý (Náchod, 1976, s.181), nejstarší zmínka o jeho existenci pochází z roku 1254 na přídeštní rukopisu *Cantica canticorum*, tedy z doby, kdy si rytíři v čele s Hronem nechali na obchodní cestě do Kladska na skále budovat hrad, aby v údolíčku pod ním upevnili své panství. Původně raně gotické opevněné sídlo prošlo po polovině 16. století renesanční úpravou na objednávku rodu Smiřických, v polovině 17. století pak probíhaly další, tentokrát barokní přestavby za vlády rodu Piccolomini (Muchka, 1990, s. 151-152). V tomto období město přežilo nájezdy Švédů za třicetileté války i požár v roce 1663. Rod Piccolomini se však zapsal do dějin Náchodska nejen jako inovátor, ale zejména jako utiskovatel poddaných, což přímo podnítilo vznik centra největšího nevolnického povstání v českých dějinách. Jen málo míst v naší vlasti bylo tak častým dějištěm románů našich spisovatelů Aloise Jiráska a Boženy Němcové, a to právě pro minulost bohatou na celonárodně významné události. Dle Jaroslava Suchého (Náchod, 1976, s. 11) to byla ovšem také minulost bohatá na chudobu, jelikož v podhorském kraji se těžko hájilo živobytí. Tradičně zde převládal selský lid, jemuž jsou připisovány četné rebelie, ale také vlastenecké cítění tolik cenné v době obrození.

Jak již bylo zmíněno výše, Náchod lze nazývat významným průmyslovým střediskem. Textilní výroba má nejen zde, ale v oblasti celých východních Čech dlouholetou tradici. Novodobě se zde rozvinul také průmysl gumárenský, strojírenský a potravinářský. Jako bývalé lázeňské město byl Náchod oblíbeným cílem turistů, které dodnes láká historickými i přírodními památkami a malebným širokým okolím.

Důraz byl však po všechny časy kladen také na kulturní činnost a vyžití obyvatel - nemnoho měst se může chlubit tak zakořeněnými literárními

a čtenářskými tradicemi. Pořádaly se zde večery poezie na terase zámku, soutěže mladých recitátorů, samozřejmostí se stala pravidelná divadelní představení, koncerty, výtvarné výstavy a další aktivity.

Stěžejní kulturní funkci v Náchodě od konce 19. století až po dnešní dny zastává městská knihovna, která pokračuje v dlouholeté tradici knihovnické a kulturní činnosti. Jejím posláním je zprostředkovávat všem osobám, zejména v rámci regionu, přístup ke kulturním hodnotám a informacím v knihovních fondech a svými pestrými službami přispívat ke zvyšování úrovně vzdělanosti občanů. V současné době, po nedávné celkové rekonstrukci, nabízí svým uživatelům rozšířené a zmodernizované prostory, odpovídající hlediskům moderní evropské knihovny, a tím i kvalitnější služby. Nebylo tomu tak vždy. Mnoho času uplynulo od chvíle, kdy se v Náchodě začala formovat myšlenka na založení veřejné knihovny. Jakými údobími, plnými lesku i boje o holou existenci, musela tato instituce projít, než ve svém vývoji dospěla do své dnešní podoby, o tom pojednává tato práce.

2 Vývoj knihovny do roku 1918

2.1 Počátky veřejného knihovnictví v Náchodě

Za první významné období z hlediska vývoje vztahu široké veřejnosti ke knize lze považovat dobu českého národního obrození, tedy časový úsek přibližně od poslední třetiny 18. století do roku 1848. Hlavním úkolem jeho iniciátorů bylo oživit český jazyk a motivovat český národ k větší uvědomělosti. Lidové a měšťanské vrstvy se zapojily do národně osvobozenického boje a pod vedením vlastenecké inteligence se snažili přispět k hospodářskému a kulturnímu osamostatnění českého národa.

Nejinak tomu bylo na východě Čech. Dle Vlastimila Květenského (1968, s. 26) se Náchodsko stalo výrazným regionem na jazykovém pomezí, který v mnohém prošel svým svérázným vývojem. Jeho výjimečnost tkvěla nejen v aplikaci a realizaci některých ekonomických a sociálních aspektů obrozenecké společnosti, ale především v pojetí kulturně výchovné práce. Jak autor zdůrazňuje, právě pochopení specifičnosti pojetí buditelské práce na Náchodsku nám usnadní daleko podrobněji a uceleněji poznat vývojové tendence myšlení i vlastní činnosti u stěžejních představitelů buditelských snah v celém národě. Zřejmý je také mimořádný význam a dosah práce všech drobných a dnes již neznámých obrozenců na českém venkově, v oblasti Náchodska zachycený kupříkladu také v literárních dílech Aloise Jiráska.

Důležitou složkou činnosti buditelů byla práce nejen s jazykem, tedy vlastní tvorba, ale i práce s knihou. Jedním z největších přínosů bylo zpřístupňování soukromých knihoven vlastenecké inteligence i ostatním zainteresovaným občanům. Soukromé sbírky začaly tímto způsobem často přirozeně plnit veřejnou funkci. Vedle nich, či přímo z nich vznikaly spolkové knihovny, jako přechodný typ mezi knihovnami soukromými a veřejnými (Květenský, 1968, s. 29).

První zprávy o náchodském lidovém knihovnictví v době obrození jsou spjaty s vlasteneckou činností Josefa Myslimíra Ludvíka (1796-1856), náchodského kaplana, obrozeneckého kněze, historika a badatele, autora prvních dějin Náchoda. Z jeho iniciativy vznikla roku 1821 Náchodská čtenářská

společnost - jako jedna z prvních v Čechách. Přestože její činnost neměla dlouhého trvání a zanikla již po pěti letech, svou podstatou a zaměřením zanechala nesmazatelné stopy v náchodské knihovnické tradici a stala se východiskem dalších spolků.

Od roku 1822 do roku 1851 působila v Náchodě okresní učitelská knihovna, která sice obsahovala z morálního hlediska zastaralý fond, ale od roku 1845, kdy se dostala do rukou nového okresního dozorce škol, děkana **Josefa Regnera Havlovického***, prošla celkovou reorganizací. V souvislosti s touto knihovnou vznikla v nedaleké Úpici úpická čtenářská společnost.

Za zmínku stojí také školní knihovna v Náchodě, jež byla přímou pokračovatelkou Náchodské čtenářské společnosti. Byla založena dva roky po jejím zániku, roku 1828, z iniciativy učitele Karla Kejklíčka a její fond byl zčásti tvořen darem Josefa Myslimíra Ludvíka - knihami ze sbírky zaniklé Náchodské čtenářské společnosti. Význam působení školní knihovny pro veřejnost sahá až do roku 1862, poté začala sloužit výhradně školní mládeži. Zatímco čtenářské společnosti byly řízeny soukromými osobami a téměř žádná z nich nepředkládala účty ze své činnosti církvi nebo vrchnosti, školní knihovny byly státní a církevní kontrole zcela podřízeny. Je tedy zřejmé, že činnost společností mohla být výrazně pestřejší a méně podléhala tlakům úřadů, jejich vyhláškám a cenzuře.

Roku 1849 začala v Náchodě vzhledem k politickým poměrům vedle české školní knihovny působit německá knihovna pro žáky reálné školy, jejímž zakladatelem byl Josef Regner. Později zanikla sloučením s učitelskou knihovnou a nakonec se stala významným prvkem vzniklé studijní knihovny. Fond studijní knihovny je v současnosti součástí náchodské knihovny.

Také v přádelních školách byly zakládány knihovny, jimiž se mělo čelit úpadku domácího tkalcovství. Jejich cíli bylo naučit zájemce novému způsobu zpracování lnu a především pečovat o všeobecné i kulturní vzdělání lidu, jež bylo realizováno zejména zpěvem národních písní a četbou časopisů a knih. Tuto často jedinou kulturně osvětovou činnost v místě vykonával školený knihovník či učitel a lze ji spojovat s bojem lidí za lepší životní podmínky.

Dle inventáře "Spolky v okrese Náchod 1741-1956" (1973, s. 65), se dne 25. května 1881 ustanovila jako čtenářská organizace v Náchodě Čtenářská beseda "Svatopluk Čech". Svoji činnost vykonávala s kratšími přestávkami do roku 1949 a k náplni její práce patřila kromě půjčování knih i osvětová činnost,

pořádání přednášek, literárních a hudebních večerů aj. Původní fond je nyní jako u předešlých organizací součástí sbírky Náchodské knihovny.

Závěrem lze říci, že hlavními úkoly knihoven i čtenářských společností pro četbu obrozeneckých novin a časopisů (zejména Květy, Pražské noviny, Česká včela, Pražský posel a Národní noviny) byla péče o český jazyk, péče o odborné vzdělávání lidu, boj proti náboženskému fanatismu a pomoc při organizování společenského života. Touto činností byly položeny pevné základy pro pozdější úspěšný rozvoj knihovnictví v kraji.

***Josef Regner** (24. února 1794-11. května 1852), páter Havlovický z Jiráskovy kroniky "U nás", byl nejznámější postavou Náchodska z doby národního obrození. Celý život usiloval o hmotné a duchovní povznesení lidu, staral se o jeho vzdělávání, a to zejména zakládáním knihoven a škol. On sám odešel z rodných Havlovic studovat na broumovské benediktinské gymnázium, následně studoval v Praze dvě léta filozofii, a poté v kněžském semináři teologii. Po vysvěcení na kněze se vrátil do rodného kraje, kde působil jako kaplan v Náchodě a farář v Hronově. Posledních sedm let svého života byl děkanem v Náchodě, kde také ve věku 58 let zemřel.

2.2 Knihovna Národní jednoty Severočeské v Náchodě

1. listopad 1897 je udáván jako datum založení náchodské knihovny a od tohoto okamžiku dále se již píše souvislá historie této instituce. Veřejná lidová knihovna byla založena a spravována odborem Národní jednoty Severočeské a dotována dílem také obcí náchodskou, okresem a z příspěvků čtenářů. Místní odbor Národní jednoty Severočeské k podpoře českých menšin na Náchodsku se ustavil dne 12. září 1890 a působil až do nacistické okupace (Spolky v okrese Náchod 1741-1956, 1973, s. 72). Knihovna byla dobrovolnou organizací, veškerý personál zde tudíž pracoval ve vedlejším pracovním poměru. K udržování provozu postačoval jeden knihovník a tři manipulační úředníci a zřízení.

Veřejná knihovna obsahovala tématicky nesourodý fond a byla s ohledem k dobové praxi rozdělena na 14 oborů. Patřily mezi ně básně, beletrie, dějepis, zeměpis, přírodopis, vědy technické, právnictví, vychovatelství, jazykověda, slovníky, časopisy, vědy sociální, vědy politické a varia. Mezi nejčtenější knihy na počátku 20. století patřila díla těchto autorů: Jirásek, Verne, Světlá, Marlittlová, Rais aj.

Roku 1904 byla v zasedací síni staré radnice otevřena veřejná čítárna Národní jednoty Severočeské a zároveň sem byla přemístěna i lidová knihovna. Její správa byla svěřena knihovníkovi Romanu Plodkovi a mimo něj i zvláštnímu výboru. Roku 1905 již fond čítal 40 časopisů a návštěvnost byla 6 000 osob. Čítárna byla přístupná veřejnosti pravidelně třikrát týdně, kromě období roku 1914, kdy bylo nutné ji dočasně uzavřít. Ve Výroční zprávě Národní jednoty Severočeské za rok 1905-1906 (1906-1907, s. 17-18), zveřejněné ve 3. ročníku časopisu Česká osvěta, je dále uvedeno, že počet jí spravovaných knihoven vzrostl již na 861 a Lidová knihovna v Náchodě je z nich daleko největší. Vykazovala fond o 2 686 svazcích, 5 344 výpůjček a 256 registrovaných čtenářů.

V této době v Náchodě kvetl kulturní život. Pořádaly se literární večery v městské čítárně ve staré radnici nebo ve vinárně U Šrůtků a působila zde řada významných osobností. Mezi jinými zde pobýval i Jiří Mahen (12. prosince 1882-22. května 1939), a to od roku 1906 do jara 1907, ale vracíval se i v pozdějších letech. Jaroslav Suchý ho charakterizuje jako veličinu, jež se zapsala do dějin české kultury jako spisovatel, básník, dramatik, dramaturg, divadelní kritik, knihovník, učitel a organizátor. Okruh jeho zájmů byl vsukutku široký, a také na poli knihovnictví zanechal nesmazatelné stopy. Jaroslav Suchý (1988, s. 4) dále píše: *„Veřejné knihovny byly pro něho národními institucemi, které mají vychovávat čtenáře a konstruktivně pracovat pro budoucnost... Jeho názory měly široký ohlas. V zápise knihovnické rady v Náchodě z 9. února 1930 čteme, jak člen rady prof. Josef Matouš prosazuje četbu podle minimálního programu lidově výchovného a dovolává se Mahena.“*

3 Činnost obecní knihovny v Náchodě od roku 1919 do konce 40. let 20. století

3.1 Činnost knihovny v Náchodě do roku 1928

Necelý rok po vzniku samostatného československého státu, dne 22. července 1919, byl přijat zákon o veřejných knihovnách obecních č. 430. Lze říci, že svou podstatou byl převratným knihovnickým zákonem v celosvětovém kontextu, prvním svého druhu na evropské pevnině. Vycházel z upravených tezí Ladislava Jana Živného z roku 1907, neuváděl však mimo jiné jím navrhovanou zásadu bezplatnosti. Stanovil, že každá obec musí mít veřejnou knihovnu a v obcích nad 10 000 obyvatel, tedy i v Náchodě, musí být profesionální knihovník. Náchodská lidová knihovna byla v této době umístěna v nouzových prostorách v prvním patře staré radnice v rohu náměstí, knihy byly půjčovány třikrát týdně a čítárna byla otevřena po celý týden do 9 hodin, v neděli pak dopoledne. Knihovnu spravoval dobrovolný knihovník a mělo to tak zůstat dalších deset let. Až roku 1928, po dvou konkurech, knihovní rada navrhla a obecní zastupitelstvo schválilo za profesionálního městského knihovníka pražského novináře a spisovatele - Dr. **Václava Fryčka***.

***Václav Fryček** (1897-1969), rodák z Malesic u Stříbra, absolvent Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, se stal prvním profesionálním knihovníkem v Náchodě a během jeho dlouholetého odborného vedení došlo ke zkvalitnění fondu i knihovnické techniky a k zapojení knihovny do kulturních aktivit města. Působil zde od roku 1928, s kratší přestávkou za německé okupace, až do roku 1948. Dále se teoreticky zabýval veřejným lidovým knihovnictvím, ve svých člancích se zamýšlel nad vlivem knihoven na veřejné mínění, nad jejich výchovnou funkcí či úlohou knihovníka. Psal básně, romány, eseje i divadelní hry. Jeho bibliografie uvádí přes třicet publikovaných titulů a celou řadu prací, jež zůstaly v rukopise. Jeho činnost se neomezovala pouze na náchodské knihovnictví a osvětu, ale byl znám také pro své aktivity v obci československých knihovníků, byl členem Svazu českých knihovníků a angažoval se v mnoha dalších organizacích. Mezi lety 1930 a 1939 působil jako městský kronikář v Náchodě, kde také 17. ledna 1969 zemřel.

3.2 Období působení Václava Fryčka (1928-1948)

Václav Fryček byl do funkce prozatímního knihovníka na dobu jednoho roku jmenován 21. září 1928 a po ustanovení nové knihovnické rady v lednu roku 1930, mu byla přidělena definitivně se zpětnou platností od 1. srpna 1929.

První období svého působení v Náchodě Fryček věnoval nápravě a celkové reorganizaci knihovny. V prostorách s metrovými zdmi a malinkými okny knihovník neměl k dispozici ani stůl, třetina svazků byla defektní a kromě katalogu by bylo marné v knihovně hledat něco tak zásadního jako knihovní, služební a půjčovný řád. Knihovnická rada v té době kvůli neshodám rezignovala. Fryček zavedl novou knihovnickou techniku, nové formátově abecední signování převzatých knih, přírůstky začal řadit dle edic a dal vytisknout vázaný "Katalog pro čtenáře obecní veřejné knihovny města Náchoda". Později zavedl bezplatnost půjčování, ke které se od počátku přikláněl. Ke konci roku 1929 měla náhodská knihovna fond o 7107 knihách, 496 čtenářů a 24 170 výpůjček. Čítárna nabízela 54 časopisy a 35 novin a zaznamenala 12 437 návštěv (Teichmanová, 1998, s. 29).

3.2.1 Nové prostory knihovny v budově spořitelny

V lednu roku 1930 byla ustanovena nová knihovnická rada, která záhy předložila městské radě ke schválení návrh na zařízení nových místností knihovny. Příčiněním Dr. Fryčka a pochopením pánů z radnice a spořitelny bylo tehdy rozhodnuto o přemístění městské knihovny ze staré radnice do nového paláce spořitelny v Hrašeho ulici. Ze starobylého prostředí do moderních, světlých prostor. Žel ne dost velkých, a navíc umístěných v nejhořejším, třetím patře. Ale byl to bezesporu krok kupředu a Náchodská knihovna jím postoupila do popředí knihoven českého severovýchodu (Suchý, 2002). Místností v nové budově městské spořitelny se knihovně dostalo již v červnu roku 1930. V Pamětní knize města Náchoda je tato významná kulturní událost samozřejmě také zmíněna. Kronikář Václav Fryček píše: „8. června za účasti národohospodářských činitelů celého českého severovýchodu konala se slavnost otevření nové budovy městské spořitelny, paláce to, jenž podle návrhu architekta Janáka byl vybudován jednak jako ozdoba města a jednak jako dům všestranné služby, obchodní, kulturní, hygienické... Mimo vlastní místnosti spořitelny... umístěno v paláci 12 živnostenských krámů se skladišti, 29 bytů dobře vybavených a v připojené

budově zařízeny komfortní lázně s baseny, vanovými a parními lázněmi a pěkné místnosti pro městskou čítárnu a knihovnu...“ (Pamětní kniha města Náchoda, 1930, s. 9-10).

Na první schůzi knihovnické rady v nové čítárně v červnu 1930 byla diskutována reorganizace knihovny, dále vybavení čítárny a byly objednány knihovnické tiskopisy a rozřadovače pro zdokonalení knihovnické práce. Příruční knihovna měla být rozdělena na dvě části, v čítárně byly k dispozici pouze sbírky zákonů a nařízení a naučný slovník, ostatní díla měla být přístupná na vyžádání. Během podzimu roku 1930 byla otevřena nová čítárna a po zařízení skladiště a vytištění seznamů se 3. listopadu začalo s půjčováním knih v nové půjčovně.

U příležitosti oficiálního otevření knihovny v nových prostorách se v Náchodě konal 6. sjezd československých knihovníků, který proběhl ve dnech 7. a 8. prosince 1930. Na programu bylo slavnostní otevření knihovny s prohlídkou jejích interiérů a následné matiné s přednáškami předních knihovníků. S příspěvky vystoupili mimo jiné knihovník ministerstva zemědělství, rada ministerstva školství a národní osvěty a rada knihovny Národního shromáždění. Jaroslav Suchý (1989, s. 4-5) se pozastavil nad epizodou, k níž došlo, když se dr. Josef Volf, ředitel knihovny Národního musea v Praze, při prohlídce nových prostorů zastavil u regálu s knihami vyřazenými pro opotřebování a pronesl: „*Vidím-li tyto knihy zničené chudými čtenáři, plakal bych radostí.*“ Dr. Fryček oponoval: „*Jiní zase pláčou nad tím, co ty knihy stojí.*“ Dr. Volf: „*A přece vám, přáteli, tento lid závidím.*“

Více o sjezdu uveřejnil Václav Fryček v Časopise československých knihovníků pod titulem „Průběh a význam knihovnického sjezdu v Náchodě“ (Fryček, 1931, s. 73-79). V úvodu zaznívají díky mecenášovi v podobě městské spořitelny, která poskytla knihovně a čítárně nové prostory i vybavení. Zdůrazněn je manifestační význam sjezdu, kterého se kromě výše zmíněných osobností zúčastnil i předseda Spolku československých knihovníků František Karel Soukup a jiní, dohromady 57 knihovníků. Nové místnosti v paláci spořitelny byly vzdušné a světlé, čítárna byla dostatečně velká, ale prostor pro knihovnu byl už v době nastěhování poměrně stísněný. Kromě díky spořitelně se na toto téma v diskusi objevily i první kritiky, a to především kvůli vysoké poloze čítárny ve třetím poschodí, kvůli malému skladišti, dále nedostatku místa pro čítárnu pro mládež a zvláštní studovnu a šatnu.

Takto vzpomíná na knihovnu, jakou ji v paláci spořitelny poznal v době svých mladých let, budoucí dlouholetý knihovník náchodské knihovny, Jaroslav Suchý (2002): *„Nejvíce místa bylo věnováno čítárně. Čtenářům byl k dispozici naučný slovník a přes sto časopisů a novin. Příruční knihovna čítala šedesát svazků. Chodit do čítárny patřilo ke studentským zvyklostem, podobně jako korzování po Kamenici...“* Půjčovna knih byla skromná, menší než čítárna. Půjčovalo se u okénka a čtenáři museli čekat v úzké hale. Čtenář dostal domů tištěný seznam knižního fondu a v hale knihovny měl na stole k dispozici ručně doplňovaný seznam novinek. Vypisoval si signatury žádaných knih a čekal, co zřízenec najde ve skladišti a knihovník mu u okénka půjčí. Půjčovala se hlavně beletrie, naučných knih bylo pomálu. Jakož i knih pro mládež. Mládež byla odkázána na školní knihovny. Z beletrie byla za první republiky nejčastěji žádána v náchodské Městské knihovně četba historická (Jirásek, Sienkiewicz), venkovská (Baar, Šír, Vrba), knihy zamilované (Brodský) a dobrodružné (Curwood, Wallace).

Na výše zmíněné kritiky prostor pro knihovnu reagoval předseda městské spořitelny, Cyril Bartoň-Dobenín, a jménem spořitelny přislíbil postavení nové, samostatné budovy, se všemi zařízeními pro knihovnu a čítárnu města Náchoda. Sjezd dále přinesl důkaz o smyslu aktivní práce v lidováchově. *„Poskytnuta tak lepší orientace činitelům, kteří volky nevolky kladou důraz především na práci politickou a hospodářskou. Podepřeny tak ve svých důsledcích a ve své užitečnosti články pokrokového zákona knihovnického, jímž se Československo chlubí“* (Fryček, 1931, s. 79). Nové prostory, zejména sál čítárny, začaly v dalším období sloužit osvětovým a spolkovým akcím a konaly se zde rozmanité přednášky. Ve večerních hodinách jich využívala také vyšší škola lidová. Dá se tedy říci, že pro rozvoj osvětové práce ve městě byl sjezd událostí, jež napříště určovala směr dalšího vývoje.

Dle záznamů knihovně při stěhování roku 1930 poklesl fond oproti předešlému roku o 440 svazků, na celkových 6 667, zejména z důvodu vyřazení zničených knih. Výpůjček bylo zaevidováno 20 699.

V roce 1931 byl fond obohacen o převzatou beletrii sokolské knihovny a nákup četby se začal řídit podle společného plánu s knihovnou reálného gymnázia, s ohledem na potřeby žákovské četby. Mimoto mělo být složení fondu městské knihovny regulováno postupným získáváním četby podle minimálního programu lidováchovného - šlo o základní dva tisíce knih navrhovaných Jiřím

Mahenem. V čítárně bylo roku 1931 vystaveno 67 časopisů a 36 novin a navštívilo ji 14 712 čtenářů. Příruční knihovna čítala 60 svazků.

V první polovině třicátých let docházelo k opakovaným snižováním dotací od obce a knihovna tak využívala veškerých možností k finančně nenáročnému obohacování fondu. Do čítárny byly odpoledne odevzdávány veškeré denní listy odebírané spořitelnou a mnozí občané knihovně poskytovali knižní dary. K hlavním úkolům knihovny patřilo opatřit levně příručky hlavních evropských jazyků a alespoň několik cizojazyčných knih.

Nepříjemným faktem, který se ve 30. letech projevil a provázel knihovnu i v dalších desetiletích, byl akutní nedostatek prostoru a odborného personálu.

3.2.2 2. polovina 30. let v Městské veřejné knihovně v Náchodě

Během druhé poloviny třicátých let se knihovna dostala do dalšího stadia své existence. Fungování instituce již bylo organizačně zajištěno dle zásad knihovnického zákona a po přestěhování všech oddělení do lázeňského traktu spořitelny se dále jednalo především o možnostech dalšího rozvoje. Všeobecně se počítalo s rapidním zvyšováním počtu čtenářů, knih i výpůjček, ale budoucnost překonala veškerá očekávání, a to i navzdory hospodářské krizi. Knihovna zvládala narůstající provoz ve stejných prostorách a se stejným personálním obsazením jako v dobách, kdy počet návštěv i ročního přírůstku dosahoval sotva třetiny nynějšího množství. Služby zaostávaly, technicky nebylo možné plnit veškerá přání čtenářů.

Také rok 1936 lze z hlediska statistiky v náchodské knihovně považovat za úspěšný. Dle zprávy za daný rok (Co víte o náchodské knihovně, 1937, 16 s.) došlo ke zvýšení návštěvnosti, výpůjček i počtu svazků. Koupěny byly nové desky na časopisy, zřídila se kniha darů jako samostatná část přírůstkového seznamu a změnami prošlo i třídění čtenářských žádánek a formát legitimací. Z hlediska provozu se však situace za daných podmínek stávala neúnosnou. Václav Fryček (Co víte o náchodské knihovně, 1937, s. 9) situaci popsal takto: *„K sedmi až osmi denním hodinám technických prací náchodského knihovníka přistupuje teprve studium, jeho vlastní četba a styk se stranami, nejen krajinskými kulturními pracovníky, nýbrž také s literáty a vědci, kteří jsou u nás hosty... A připustíme-li, že tyto úkoly požadují od knihovníka jen tři hodiny denně, vidíme, že je naprosto vyloučeno, aby náchodská knihovna se vyvíjela vzestupně s tak*

nedostatečným vybavením personálním...“ Srovnávání personálního stavu s knihovnami měst podstatně menších než Náchod vycházela pro zdejší městskou knihovnu velmi nepříznivě a vzhledem k hospodářské krizi byl postupně odsouván do pozadí i slib spořitelny ohledně stavby nové knihovní budovy. Krize tedy náchodskou knihovnu nepoznamenala v ohledu výsledků činnosti, zde byl zaznamenán prudký rozvoj, projevila se však negativně ve vytváření pracovních podmínek.

Roku 1937 počet svazků knihovny dosáhl prvního desetitisíce a přírůstek tvořily více než pět sty svazky dary čtenářů. V čítárně bylo vystaveno celkem 145 novin a časopisů a otevřeno bylo sedmkrát týdně. Co se problému prostor týče, návrh podaný knihovní radou na uzpůsobení objektu “Na staré poště“ pro potřeby knihovny nebyl ani v pozdějších letech realizován.

Vzhledem k vyostřené politické situaci po Mnichovské dohodě a následující změně státoporného postavení Čech v době okupace, probíhala v knihovní radě jednání o změnách knihovního fondu, vyřazování některých titulů a nákupu literatury orientované na nové podmínky. V souvislosti s výjimečnými opatřeními, v rámci nichž bylo nařízeno zatemnění, rozhodla knihovní rada zkrátit úřední hodiny knihovny. Půjčování knih probíhalo za denního světla od 14 do 16 hodin a čítárna byla zpřístupňována od 12.30 do 16.30 hodin. Další omezení přicházející z vyšších míst se dotýkala narijských obyvatel města. Ti mohli knihovnu a čítárnu navštěvovat pouze v úterý v odpoledních hodinách. V červenci 1939 dostalo město nabídku od místní náboženské obce židovské, aby pro veřejnou knihovnu využilo prostor synagogy. Ani tento návrh nebyl realizován.

3.2.3 Činnost knihovny ve 40. letech 20. století

V roce 1940 došlo dle oběžníku ministerstva školství a národní osvěty k rozsáhlému vyřazování britské a francouzské beletrie. Jelikož knihy, na něž se vztahovala “cenzurní“ vyhláška, musely být umístěny mimo prostory knihovny, město Náchod k tomuto účelu přidělilo místnost v bývalé soudní budově. Přestože byly provedeny nezbytné úpravy, v bývalé vězeňské cele byly knihy uchovávány v nevhodných podmínkách a mnoho se jich za dobu okupace ztratilo. Jakkoli byla situace nepříznivá, ve statistice za rok 1940 jsou opět jako v předchozích letech vykazovány velmi úspěšné hodnoty. Jistý vliv byl připisován Měsíci české knihy.

V lednu roku 1941 byla knihovní rada seznámena s hlavními zásadami služby pro mládež, která byla v době nečinnosti škol výrazně oživena. Zde se mohla projevit všestrannost Václava Fryčka, který se tvorbou pro mládež zabýval i jako literát.

Rok 1942 byl pro Václava Fryčka jakožto knihovníka i člověka obdobím osudových zvrátů v negativním smyslu slova. Jedním z důvodů nadcházejících chmurných let byla jeho účast v odboji po událostech roku 1939. Jeho zpravodajská činnost nemohla uniknout pozornosti gestapa. Druhým pomyslným "hřebíčkem na rakvi" se mu stalo tajné, doživotní členství v Národní velké lóži zednářské, kde dosáhl hodnosti mistra. Po výslechu v Hradci Králové byl jako svobodný zednář a legionář 1. září 1942 s okamžitou platností suspendován z funkce knihovníka a předčasně penzionován. V Pamětní knize města Náchoda (1938-1942, s. 677-678) kronikář zaznamenal, že Václav Fryček obdržel zdravotní dovolenou.

Ředitelkou knihovny v Náchodě byla v době Fryčkova náhlého, nespravedlivého odvolání paní **Zdeňka Ottová-Ottensfeldová***. Pracovala zde od roku 1937 a vedla ji v letech 1942-1945 a 1948-1949. Kromě dvou let 1946-1947, kdy uplatňovala své odborné znalosti v náchodské Okresní studijní knihovně, působila v knihovně městské až do roku 1990, kdy v 84 letech odešla do důchodu. Nová ředitelka knihovny se v době války zasloužila o zavedení prezenčního a absenčního katalogu u půjčovního okénka, takže se hned vědělo, kde žádaná kniha je, jestli na regále nebo u čtenáře, a u kterého. Od září 1942 byla okresním úřadem zrušena čítárna a její prostory v dopoledních hodinách příležitostně sloužily coby učebna, kvůli nedostatku prostoru k vyučování po záboru některých školních budov pro Němce. Také byla do knihovny přivedena telefonní linka, o kterou Dr. Fryček neusiloval. K razantní změně politiky došlo, když se vlády na radnici chopil v listopadu 1942 německý komisař Hans Keil. Knihovna byla chápána jako oddělení radnice číslo 13. Úředním jazykem se stala němčina, tudíž zaměstnanci všech oddělení, i z elektrárny a pivovaru, museli navštěvovat hodiny němčiny. Jaroslav Suchý píše v první kapitole svých Knihovnických vzpomínek: *„Hned po nástupu nás v knihovně komisař Keil vyděsil. Navštívil nás! Jakož i všechna ostatní oddělení. Později posílal na kontroly svého člověka. Naštěstí nechodil často, nechtělo se mu do schodů. Komisař, jenž pocházel ze Sudet, z Rumburku, pojal plán dát Náchodu*

německý ráz ... Naše paní vedoucí jela na pokyn komisaře do Podmokel převzít knihy z bývalé české knihovny“ (Suchý, 2002). Podmokelská knihovna byla za války zrušena a část fondu, uložená ve vlhkém prostředí sklepa, byla nabídnuta k převzetí jiným knihovnám. Pět set svazků, které si z fondu pro náhodskou knihovnu vybrala Zdeňka Ottová, se po navrácení mateřské knihovně - po válce, stalo základem obnoveného fondu. Byla to také jedna z mála děl vůbec, která se z podmokelské knihovny zachovala.

Zlé časy lid sblížovaly a přiváděly ke spolkové činnosti. Posila a útěcha byla hledána v kultuře. Často se hrálo divadlo, plná byla obě náhodská kina a Čtenářská beseda Svatopluk Čech pořádala literární přednášky. V knihovně se hodně četla klasická literatura, ale oblibu si získávali i soudobí autoři- František Kožík, Jan Drda či Václav Řezáč, z básníků pak zvláště Jaroslav Seifert a František Halas. Autoři ze států, válčících proti Německu byli na indexu a mnoho děl bylo považováno za “závadná“ - v náhodské knihovně se jednalo o více než 3 000 svazků, tedy téměř jednu třetinu fondu. Rozvoji se těšila regionální tvorba, jak se ukázalo na večeru náhodských autorů, konaném ve velkém sále divadla (Suchý, 2002).

Posláním knihovny v době okupace bylo především rozvíjet osvětovou činnost, podporovat v občanech národní vědomí a doplňovat či zcela nahrazovat výchovnou práci zavřených škol.

Po skončení války v květnu 1945 byla převážná většina veřejných lidových knihoven na území našeho státu v kritickém stavu, nehledě na to, že velká část, nacházející se na zabraných územích, byla zcela zničena. Tisíce svazků byly nenávratně ztraceny nebo poničeny, na druhou stranu, knihovní fondy přetékaly bezcennou protektorátní produkcí a brakovou literaturou. Nadešel čas očisty a obnovy fondů.

Ihned po osvobození, 16. května 1945, byl Václav Fryček rehabilitován a opět vrácen do funkce městského knihovníka. Kromě něho v náhodské knihovně působili další čtyři zaměstnanci - odborná knihovnice Zdeňka Ottová, jedna administrativní síla, zřízenec a uklízečka. Jaroslav Suchý, který zde dosud působil jako pomocná síla, odešel ihned po otevření vysokých škol studovat. Také zdejší fond se dočkal obnovy a doplněním o vyřazené knihy prudce stoupl na více než 15 000 svazků. Také počet čtenářů se zvýšil a překročil hranici jednoho tisíce.

V rozmezí let 1946-1947 Václav Fryček současně s prací knihovníka působil jako zkušební komisař pro literaturu a knihovní správu, zákonodárství, lidovou výchovu a dějiny knihoven, v rámci kursů pro knihovní inspektory a knihovníky. V únoru 1948 byl odškodněn za předčasné penzionování a s tím související poškození osobních práv. V květnu téhož roku se ale situace opět obrátila. Ve dnech 13. a 14. května 1948 se konal z popudu ministerstva informací a osvěty 1. celostátní sjezd československých knihovníků v Brně, na kterém byla formulována nová poslání knihoven všech druhů. Fryček, se sjezdu zúčastnil jako soukromá osoba, bez pověření rady. Teprve po návratu shledal, že mu byly doručeny dva dopisy z Místního národního výboru v Náchodě. V prvním byl žádán aby na sjezd nejezdil ze zdravotních důvodů, druhý jej posílal na dovolenou, odůvodněnou důležitými služebními ohledy. Ještě téhož roku byl radou Místního národního výboru v Náchodě definitivně přeložen do trvalé výslužby, zjevně kvůli tvrdému prosazování českých zájmů během války. Ani ukončení profesionální kariéry ho ovšem neodvedlo od jeho knihovnického poslání a jako brigádník se dále realizoval v náchodské zámecké knihovně Piccolominsko-Kuronské a pomáhal také při reorganizaci náchodského městského archivu, dnes Státního okresního archivu Náchod, kam byly později uloženy jeho osobní písemnosti a rukopisy z let 1912-1965. Václav František Maxmilián Fryček zemřel 17. ledna 1969 v Náchodě.

Roku 1948 byl dočasně vyřešen problém nedostatečných prostor pro jednotlivá oddělení knihovny, a to otevřením nové veřejné čítárny v domě č. 114 na Kamenici, zvaném "U Havlíčků". Šlo však, podobně jako u knihovny sídlící v Hrašeho ulici, o místnosti těžko dostupné, umístěné až ve třetím poschodí budovy. Bylo evidentní, že situace bude muset být v nejbližší době opět řešena, nejlépe sestěhováním celé instituce do nových, přímo pro ni uzpůsobených prostor.

15. prosince roku 1948 se konala v prostorách veřejné čítárny ustavující schůze Klubu čtenářů, organizace založené dle nařízení ministerstva informací a osvěty. V jejím čele stanul profesor Viktor Jahn a funkce jednatelky se zhostila tehdejší vedoucí knihovny Zdeňka Ottová. Sál čítárny byl i nadále po 20. hodině využíván k pořádání osvětových akcí.

Dle statistiky za rok 1948 měla knihovna ve fondu 17 tisíc svazků, čítárna zahajovala provoz v nových prostorách se 60 vystavenými časopisy a novinami,

jejichž počet byl v té době variabilní a kolísal podle toho, co bylo vydáno a doneseno.

***Zdeňka Ottová–Ottenfeldová** (1906 - 1996) se narodila 3. dubna 1906 v Náchodě, tamtéž studovala na reálném gymnáziu, maturovala však roku 1926 na gymnáziu v Praze. V náhodské knihovně působila od roku 1937 až do 31. prosince 1989, tedy úctyhodných 52 let, během kterých se spolupodílela na jejím úspěšném rozvoji. Během okupace, v rozmezí let 1942-1945 a v letech 1948-1949, byla pověřena jejím vedením, roku 1950 na její pozici nastoupil Jaroslav Suchý. Roku 1943 si prohloubila knihovnické vzdělání absolvováním jednoletého studia na Státní knihovnické škole v Praze, které ukončila státní zkouškou. Instituci na čas“opustila“ pouze mezi lety 1946-1947, kdy byla uvolněna pro zkatalogizování asi 7 000 svazků z fondu Okresní studijní knihovny v Náchodě. Zemřela 24.10.1996 ve věku 90 let.

4 Druhá polovina 20. století

4.1 Období důležitých změn v průběhu 50. let

Po politicky a hospodářsky neklidných, v mnoha směrech tragických letech 30. a 40., kdy se knihovna dočkala výrazné vůdčí osobnosti v postavě ředitele Václava Fryčka, kterému se podařilo navzdory nepříznivým okolnostem pozvednout úroveň a prestiž svěřené instituce, přišla léta 50., a s nimi další řada zásadních změn, týkajících se jak samotného statusu knihovny, tak jejího personálního obsazení a prostor.

4.1.1 První polovina 50. let

Náchodská knihovna se dočkala příchodu nového knihovníka, muže všestranných zájmů a rozhledů, **Jaroslava Suchého***. Stal se jím po půlročním čekání v lednu 1950. Nebylo to však jeho první setkání se zdejší knihovnou - od mládí patřil mezi její čtenáře a za protektorátu zde působil jako pomocná síla. Sice se, jak napsal ve svých Knihovnických vzpomínkách (Suchý, 2002a), nikdy nesešel s Dr. Fryčkem na společném pracovišti, ale působil zde již od první poloviny 40. let. Když 1. července 1942 do náchodské knihovny nastoupil, byl už Václav Fryček v penzi, která mu tehdy byla nařízena náhle a nespravedlivě, a když se Dr. Fryček opět ujal vedení v náchodské knihovně v roce 1945, Jaroslav Suchý právě odcházel na studia do Prahy. Po návratu do náchodské knihovny roku 1950 byl Dr. Fryček už druhým rokem opět v penzi, tentokrát nastálo. Přestože tyto dvě z nejvýznamnějších osobností knihovnického řemesla v historii knihovny v Náchodě neměly tu čest spolu pracovat a sdílet společnou lásku ke knihám a čtenářům, lze považovat Jaroslava Suchého za přirozeného a úspěšného pokračovatele Fryčkových snah. Jak mimo jiné viděl svého předchůdce lze posoudit ze vzpomínek, kde píše: *“Dr. Fryček byl vášnivý debatér. Rád zaujímal opačné stanovisko, než měl ten, s nímž mluvil. Člověk musel připustit tuto hru, protože to obvykle hra byla. Když šlo o opravdové zásady, uměl je hájit. Například prestiž knihovníka. Zásadně odmítal vybírat peníze od čtenářů. Místo poplatků měli čtenáři ročně věnovat knihovně jednu knihu“* (Suchý, 2002a).

Na konci 40. let se začaly při knihovnách zakládat kluby čtenářů, v menších městech pak čtenářské kroužky. Hlavní náplní jejich činnosti byly besedy se čtenáři, s cílem nenásilně propagovat a popularizovat klasickou i soudobou literární tvorbu. V březnu roku 1950 pověřil Klub čtenářů Jaroslava Suchého aby založil čtenářské kroužky při náchodské knihovně. Záhy se knihovna mohla pochlubit kroužkem ruské a sovětské literatury, kroužkem anglosaské literatury pod vedením předního českého spisovatele **Josefa Škvoreckého***, kroužkem české literatury a kroužkem dramatu a poezie, které jako vystudovaný profesor jazyka českého vedl Jaroslav Suchý osobně. Zanedlouho přibyl ještě kroužek orientální literatury. Činnost čtenářských kroužků v Náchodě byla velmi aktivní a právem neunikla pozornosti knihovnické veřejnosti.

V červnu roku 1950 byl v části bývalé čítárny zaveden volný výběr knih přímo z regálů, přičemž současně zůstalo v provozu výpůjční okénko. Pro čtenáře to byla zásadní a nečekaná změna a mnozí si raději i nadále půjčovali knihy u okénka a do oblasti regálů chodili s krajní nedůvěrou. Jak to bývá s každou změnou, i na tento projev pokroku si lidé časem zvykli.

Roku 1951 se Městská knihovna v Náchodě stala zařízením Okresního národního výboru v Náchodě a začala působit jako okresní lidová knihovna. K stávajícím pravomocím přebrala dále metodickou péči o ostatní knihovny v okrese a fond Státní doplňovací knihovny. Stala se ústřední knihovnou pro své nové pobočky v obcích Babí, Běloves, Bražec, Kramolna a Malé Poříčí, které byly k Náchodu připojeny v únoru 1950. Celkem tvořilo v roce 1950 fond okresní knihovny 17 945 svazků a navštěvovalo ji 948 registrovaných čtenářů.

Počátkem roku 1951 navázala okresní knihovna těsnou spolupráci s Osvětovým domem v Náchodě, první institucí svého druhu v Královéhradeckém kraji. Společně pořádali kurzy české literatury, které zanedlouho následovaly kurzy literatury zahraniční, zejména polské a anglické. Pod patronátem těchto dvou institucí se konaly také přednášky, jejichž náplní byly zejména regionální dějiny východních Čech a místní národopis. Menší akce se konaly v čítárně lidové knihovny, pro větší shromáždění se našel dostatek místa v Domě osvěty. Na jaře 1951 se konala první beseda pod širým nebem, ze které se pro příští desetiletí stala oblíbená tradice letní sezóny. Šlo o povídání o Jiráskově díle Na dvoře vévodském, probíhající v poetickém prostředí zámecké terasy.

V podobném originálním duchu probíhaly srpnové oslavy stého výročí narození Aloise Jiráska. Byly zorganizovány cesty do míst proslavených autorovými díly a skupiny zájemců tehdy navštívily Skalku, Potštejn, Litice, Litomyšl a Peklo. Také z nápadu uspořádat výlet se měla stát v budoucnu tradice.

V květnu 1953 slavil ohromný úspěch první cyklus Večerů poezie pořádaný pod širým nebem na terase náchodského zámku a stal se vzápětí inspirací pro okolní obce a města, která začala pořádat obdobné “Večery pod lipami”.

Jistý posun nastal také v otázce hledání nových prostor pro knihovnu. Podmínkou byl objekt, ve kterém by mohla sídlit instituce jako celek, jelikož nynější situace, kdy byla oddělení knihovny rozmístěna na třech různých adresách, se ukázala jako krajně nevyhovující a bránící plynulému chodu a rozvoji služeb. Půjčovna pro dospělé s kanceláři tehdy sídlila v Hrašeho ulici č.p. 15, půjčovna pro mládež na Palackého třídě č.p. 20 a čítárna v domě “U Havlíčků” na Kamenici č.p. 114.

V roce 1954 se knihovna konečně dočkala. Získala nové prostory v budově na Kamenici, č.p. 105, v bytě bývalého továrníka Cyrila Bartoně-Dobenína, jenž zemřel rok předtím. Došlo tak z části k naplnění jeho slov, která pronesl roku 1930 na sjezdu československých knihovníků. Přislíbil tehdy jménem spořitelny postavení nové samostatné budovy se všemi zařízeními pro náchodskou knihovnu a čítárnu. Když Bartoňova nejstarší dcera Libuše Nováková knihovně místnosti předávala, neopomněla zmínit otcovo přání, aby dům po jeho smrti sloužil kulturním účelům.

Unikátní budova, postavená v letech 1929-1931 dle návrhu architekta Otakara Novotného, inspirovaná silnou amerikanizující architekturou světové třídy, byla vystavěná ve stylu art deco a původně měla být prvním náchodským autosalonem. V průčelí našla své místo skulpturální výzdoba Karla Dvořáka, jedinečnými prvky se mohlo pyšnit také mramorové schodiště. Pozoruhodně a do detailu řešený byl také interiér, na jehož výzdobě spolupracovalo několik významných výtvarných umělců té doby. Svítidla byla kupříkladu dílem Františka Anýže, reliéf portrétů majitelů vznikl rukou Španielovou a leptaná skla na arkýři ve druhém poschodí pochází z dílny Františka Kysely. Celkově objekt působil majestátním dojmem, ovšem při zachování přívětivých vnitřních prostor, a měl

tak veškeré předpoklady stát se adekvátním sídlem pro tradiční instituci, jakou byla městská knihovna, která zde mohla nastartovat další etapu své existence.

V přízemí budovy působila od jejího postavení do roku 2000 prodejna obuvi, jejíž přítomnost byla jedním z důvodů nenaplnění myšlenky vzniku kompaktního “Domu knihy“, ve kterém by působila pod jednou střechou jak všechna oddělení knihovny, tak místní knihkupectví. Prodej knih byl alespoň v malém rozsahu zaveden v několika místních knihovnách Náchodského okresu, aby ušetřil venkovskému čtenáři cestu do města za nákupy knih, ale tato novinka se do budoucna neuchytila a postupně došlo k jejímu zániku.

V 50. letech již v Bartoňově domě sídlila Studijní knihovna, která sloužila veřejnosti od 13. dubna roku 1947 jako Okresní studijní knihovna dotovaná ONV a ministerstvem školství, ale její tradice sahala až k roku 1852. Roku 1953 se podle návrhu Jaroslava Drtiny stala pobočkou vznikající Státní vědecké knihovny v Hradci Králové a v květnu roku 1955 se její bohatá historie završila splnutím s přistěhovavší se Okresní lidovou knihovnou v Náchodě.

Přesun okresní knihovny na novou adresu v polovině 50. let se dál zcela v režii tehdejšího ředitele, PhDr. Jaroslava Suchého. Jeho snaha o zachování všeho ve stavu, ve kterém bylo, se podařila. Také se za to dostalo knihovně vděku i uznání od příslušníků Bartoňovské rodiny, kteří se sjížděli po roce 1989 z různých končin světa podívat do své domoviny a Náchod samozřejmě neopomenuli (Mědílek, 1999, s. 12-13).

V první polovině 50. let 20. století se v souvislosti s uplatňováním střediskového systému celostátně připravovala půda pro profesionalizaci městských a střediskových knihoven. V tehdejší Náchodské okrese se profesionalizovaly tři městské knihovny: v Červeném Kostelci, v Hronově a v Novém Městě nad Metují. Dle tehdejší hronovské knihovnice Marie Krejčové (2002, s. 20) se Jaroslav Suchý s ochotou ujal péče o nastupující knihovnice, ženy s maturitou, ale bez knihovnického vzdělání. Tehdy působila celostátně pouze jedna střední knihovnická škola, vystudovaných odborných pracovníků byl tedy v oboru zoufalý nedostatek. Dr. Suchý radil novým pracovnícům jak ve věcech správného vedení knihovny - vedení katalogu, doplňování a zpracování fondu, tak především vyzvedával potřebu všestranných služeb čtenářům a pestré osvětové činnosti.

V roce 1954 Okresní knihovna v Náchodě jako jedna z prvních obdržela od ministerstva kultury titul "Vzorná lidová knihovna". Jednalo se o vítězství ve třetím ročníku nové soutěže Budujeme vzornou lidovou knihovnu, která se konala na podporu činnosti knihoven. Instituce byly komplexně hodnoceny z mnoha kvalitativních i kvantitativních hledisek. Předmětem hodnocení byla jak celková činnost knihoven, jejich umístění a úroveň vybavenosti, tak stav jejich fondu, počet registrovaných čtenářů a výpůjček aj. Hlavní důraz byl ovšem kladen na prověření přístupu knihoven k novým formám kolektivní práce se čtenáři a pokroky v jejím zavádění. Náchodská knihovna tedy slavila se svou osvětovou a kulturní činností celostátní úspěchy a nikdo nepochyboval, že zejména zásluhou aktivit Jaroslava Suchého, taktéž vyznamenaného čestným odznakem Vzorný pracovník, který obdržel od ministerstva školství a kultury. Dr. Suchý se následně stal roku 1954 pro své knihovnické zkušenosti členem Ústřední soutěžní komise a činný v ní zůstal až do roku 1987.

V únorovém čísle časopisu Čtenář z roku 1954 vyšlo soutěžní hodnocení Okresní lidové knihovny v Náchodě. Článek knihovnu charakterizoval a dle kritérií soutěže hodnotil jednotlivé body, na které byl brán zřetel - její umístění ve středu města, počet a uspořádání místností (půjčovna pro dospělé, oddělení pro mládež, sklad, doplňovací oddělení a kancelář), uspořádání fondu (naučná literatura rozdělena dle předmětu do 14 skupin, beletrie řazena na regálech dle autorů) i způsob půjčování. Zaznamenáno bylo provozování meziknihovni výpůjční služby, zpravodajské služby a zavedení předprodeje vstupenek na kulturní akce v prostoru knihovny.

4.1.2 Druhá polovina 50. let

Jak bylo zmíněno výše, aby knihovna v nových prostorách působila jednotně, došlo 2. května 1955 ke sloučení studijní knihovny, tehdy pobočky Státní vědecké knihovny Zdeňka Nejedlého v Hradci Králové, zde již nějaký čas sídlící, s okresní knihovnou, zařízením Okresního národního výboru Náchod. Jaroslav Suchý (1984, s. 3-4) k této události poznamenal, že studijní knihovna se stala základem studijního oddělení okresní knihovny, k němuž byla přiřčena čítárna. Ke společnému sdílení jim byl vyčleněn prostor ve druhém patře. Půjčovny pro dospělé a pro mládež byly umístěny postupně v prvním poschodí.

Nejen v souvislosti s novým ředitelem a novými, vyhovujícími prostory, ale také s všeobecným klimatem nakloněným čtení, došlo v náchodské knihovně během 50. let k prudkému rozvoji knihovnických služeb. Po sloučení roku 1955 tvořilo její fond 46 tisíc knih a navštěvovalo ji 2 600 čtenářů.

Díky otevření nových prostor studovny se mohly plně projevit kulturní aktivity Dr. Suchého i v činnosti knihovny. Začaly se zde pořádat literární večery, výstavy knih a výtvarného umění. Spisovatelé začali do Náchoda jezdit na besedy častěji než dříve, a také výtvarní umělci sem zavítali zúčastnit se vernisáží svých děl - takto Náchod navštívili mimo jiné Vojtěch Sedláček, Zdeněk Burian či Jaromír Jindra.

Kulturní život ve městě obohatil celorepublikově úspěšný recitační soubor knihovny. Roku 1955 se stal vítězem krajské soutěže Lidové umělecké tvořivosti a téhož roku byl oceněn na pražském Festivalu lidové umělecké tvořivosti, konaném ve Valdštejnské zahradě, za uvedení Puškinova Eugena Oněgina, druhým místem a stříbrnou medailí. Přestože těžiště aktivit souboru bylo doma, v knihovnách, na náchodských školách a v okolních obcích, s úspěchem se účastnil dalších přehlídek ve Svitavách, na Tylově Kutné Hoře, či na nedalekém Jiráskově Hronově. Roku 1956 získal první místo v Třebíči na přehlídce smíšených uměleckých skupin a později po dvakrát vystupoval i na Wolkerově Prostějově, kde také slavil vítězné úspěchy.

Na počátku září roku 1955 se v Náchodě konala celostátní konference, která zahajovala řadu dalších krajských konferencí spisovatelů a pracovníků v kultuře. Akce měly být přípravou na 2. celostátní sjezd spisovatelů v roce 1956. Režie náchodského setkání byla z velké části dílem okresní knihovny a jejího neúnavného a nápaditého organizátora Jaroslava Suchého, který se podílel zejména na organizaci závěrečné konference v městském divadle v Náchodě. Zároveň v září 1955 proběhla oslava 100. výročí prvního vydání Babičky Boženy Němcové. Široká kulturní veřejnost se tehdy seznámila s životem a dílem Boženy Němcové a s jejím českoskalickým muzeem. Program obohatila i velkolepá společenská událost v podobě Jiřinkového plesu, jakési repliky Jiřinkové slavnosti, na níž se s mládím a "svobodou" před 118-ti lety v České Skalici loučila čerstvá novomanželka Barbora Němcová.

Z hlediska statistiky byla 50. léta velmi úspěšná, fond se výrazně rozšířil obohacením o převážně naučná díla z převzaté studijní knihovny. Na konci roku

1958 fond knihovny čítal 55 885 svazků, z toho 24 969 jednotek beletrie, 25 881 svazků naučné povahy a 5 035 knih pro mládež. Registrováno bylo 3 077 čtenářů a 107 805 výpůjček. Také kultura “kvetla“ - konalo se na 70 čtenářských besed.

Ve druhé polovině 50. let se usilovně pracovalo na novém knihovnickém zákonu, na jehož potřebu upozorňovala knihovnická obec již od 40. let. Svaz českých knihovníků chtěl po okupaci řešit otázky správy a řízení veřejných knihoven a přirozeně tehdy vyvstala otázka úpravy knihovnického zákonodárství, knihovnického školství a potřeba vytvořit jednotnou soustavu knihoven. Řešení však byla opětovně odkládána a tak docházelo pouze k opakovaným úpravám knihovnického zákona z roku 1919 a jeho nahrazení nižšími právními normami. Nové podněty v této věci přinesl až 2. celostátní sjezd československých knihovníků, konaný 20.-21. října 1958 v Bratislavě. Sekce lidových knihovníků vystoupila s kritikou nedostatečné spolupráce knihoven všech typů a žádala mimo jiné zajištění přednostního práva na nákup knih.

Knihovní zákon o jednotné soustavě knihoven č. 53 z 9. července 1959 byl logickým a neodvratným dovršením dosavadních snah široké odborné veřejnosti. Došlo k uzákonění jednotné soustavy knihoven a jejím základem se měla stát síť lidových knihoven. Náchodská knihovna, jako okresní lidová knihovna, se stala střediskem metodické, bibliografické informační činnosti a meziknihovní výpůjční služby.

***Jaroslav Suchý** (1921-2002) se narodil 10. ledna 1921 v Náchodě a s rodným městem byl spjat po celý svůj život. Do zdejšího kulturního života se aktivně zapojil již za studií na Reálném gymnáziu v Náchodě, kde působil jako redaktor časopisu *Honíme se po učenosti*. Po maturitě v této činnosti pokračoval a stal se redaktorem náchodských týdeníků *U nás* a *Jiráskův kraj*. V náchodské městské knihovně našel útočiště jako pomocná síla již za války a na okamžik, kdy se přišel představit a poprvé překročil práh skladiště knih, vzpomínal takto: *„V rohu místnosti měl dr. Fryček psací stůl. Povodil mě po celé knihovně a nakonec se zastavil před dlouhým regálem, který v té době ukrajoval pro nedostatek místa část čítárny. Ukázal na řadu knih s černými hřbety a s bílými štítky, na kterých byly černou tuší napsány signatury, čísla knih. Vážným hlasem mě upozornil, co si mám hlavně z knihovnické práce pamatovat: pozorně zakládat knihy na regál, přesně podle čísel. Dají-li se někam jinam, jsou ztraceny. A to se knihám nesmí stát“* (Suchý, 2002a). Po válce se Jaroslav Suchý zapsal

na Filozofickou fakultu univerzity Karlovy, kde studoval český jazyk a filozofii a přihlásil se také na kurzy knihovnické. Byl posluchačem přednášek profesorů zvučných jmen, kupříkladu Alberta Pražáka, Jaroslava Drtiny, Zdeňka Václava Tobolky či profesora, tehdy docenta, Jana Patočky. Jeho spolužákem se stal i Náchodčan Josef Škvorecký, který Suchého později zvěčnil ve své románové postavě studenta Jarky Mokrého, hrdiny Prima sezóny. Po absolutoriu se stal středoškolským učitelem, ale učit nešel (Suchý, 2002b). Roku 1950 se vrátil jako vedoucí do náchodské knihovny a v jejím čele pak stál nepřetržitě až do roku 1984, kdy odešel do důchodu. Jako knihovník působil v několika redakčních radách, mimo jiné Čtenáře a Bulletinu SKIP. Z iniciativy PhDr. Jaroslava Suchého byla knihovna zapojena do četných kulturních aktivit města, pořádaly se zde čtenářské besedy, setkání se spisovateli a malíři, konaly se zde výstavy knih a výtvarných děl (Sobotková, 2002, s.18). Mnohé jím zavedené aktivity se projevují i nadále v kulturním životě města. Začaly se pořádat knihovnické týdny pro knihovníky a nadále vzkvétá i tradice Náchodské prima sezóny, která se dle jeho návrhu koná jednou ročně od roku 1998. Jaroslav Suchý, vzácná osobnost nejen Náchodského, ale českého knihovnictví, zemřel v Náchodě 26. května roku 2002.

***Josef Škvorecký** (27. září 1924), rodák z Náchoda, po absolvování filozofické fakulty r. 1949, působil jako učitel na středních školách v Broumově a Polici nad Metují a Vyšší sociální škole v Hořicích v Podkrkonoší. Roku 1951 získal doktorát a po návratu z vojenské služby nastoupil jako redaktor do Státního nakladatelství krásné literatury (pozdější Odeon). Roku 1958 mu byl vydán román, Zbabělci, první část pentalogie zasazené do Náchoda, s autorovým alter-egem Dannym Smiřickým coby hlavní postavou. Další části jsou Tankový prapor, Mirákl, Prima sezóna a Příběh inženýra lidských duší. Škvorecký patří k nejvýznamnějším českým poválečným prozaikům, významná je však i jeho překladatelská činnost.

4.2 Období 60.-90. let 20. století

Roku 1963 byla budova knihovny zapsána jako kulturní památka na státní seznam nemovitých kulturních památek ve Východočeském kraji, čímž se z ní stala stavba chráněná a veškeré její stavební úpravy měly být do budoucna schvalovány. Od 1. ledna 1965 přešla budova do majetku Okresní knihovny

v Náchodě s perspektivou, že z ní bude vytvořen Dům knihy (Suchý, 1984, s. 3-4). K tomu však nikdy nedošlo.

Od roku 1967 se při náchodské knihovně konala celostátní setkání knihovníků, tzv. Náchodské knihovnické týdny. Tato tradice se udržela až do roku 1982 a její nedílnou součástí se staly výlety po okolí s literárními cíli, které zde měly své místo již od počátku 50. let a patří mezi služby nabízené náchodskou knihovnou do dnešních dní.

Roku 1968 se v Československu zrodila profesní knihovnická organizace - Svaz knihovníků a informačních pracovníků, dále jen SKIP. PhDr. Suchý patřil k jeho zakladatelům (Suchý, 2000, 36 s.), byl členem výkonného výboru a po mnoho let působil v redakční radě Bulletinu SKIP.

Aktivně se činnosti SKIP věnoval až do jeho zákazu roku 1970 a opět se angažoval ihned po jeho obnovení v roce 1990. Plný optimismu byl jeho projev na sjezdu SKIP 18. září 1992 v Praze, v němž neopomněl zmínit rodný kraj a ideály knihovnické. Následně byl zvolen za člena výkonného výboru i jeho předsednictva (Burgetová, 2002, s. 19). Za dlouholetou podnětnou knihovnickou činnost mu byla v roce 2001 udělena Cena českých knihovníků od SKIPu a Cena Zdeňka Václava Tobolky od Sdružení knihoven ČR.

Na konci 60. let se začal náchodský knihovník Ladislav Vacina systematicky věnovat budování specializovaného fondu místní regionální literatury. Ke shromažďování a uchovávání takto zaměřených publikací docházelo již od dob vedoucí paní Ottové, avšak po roce 1968 byla práce profesionálněji pojata a byla zahájena katalogizace a tvorba regionální bibliografie. Trvalé archivace pro budoucí generace se dočkaly publikace vztahující se z různých hledisek k Náchodu a celému náchodskému regionu, například díla pojednávající o jednotlivých místech, přírodních lokalitách, historii, přírodních i kulturních památkách, různých zde působících spolcích a významných osobnostech. Fond tvoří jak knihy, tak brožury i další drobné tisky a přístupny jsou většinou pouze prezenčně ve studovně (Sobotková, 1996b, s. 24).

Počátkem 70. let 20. století došlo k rozsáhlému vyřazování ideologicky škodlivé literatury, a to v rámci celé sítě knihoven, fond náchodské knihovny nevyjímaje. Šlo především o díla filozofická, obsahující myšlenky neslučitelné s filozofií socialistického státu a o díla autorů, kteří emigrovali, nebo se nepřipustně vyjadřovali k událostem roku 1968. Sebrané knihy byly centrálně

uskladněny a světlo světa opět spatřily až po převratu roku 1989. Na počet čtenářů tyto nepopulární projevy doby vliv zjevně neměly, okresní knihovnu a čítárnu navštěvoval každý pátý občan Náchoda (Suchý, 1976, s.174) a ve městě se i nadále konaly hojně navštěvované přednášky, výstavy, představení loutkových divadel, soutěže mladých recitátorů aj.

Roku 1984, po odchodu Jaroslava Suchého do důchodu, se vedení knihovny ujala po několika desetiletích opět žena, Marie Sobotková, která zde působí dosud. Pokračuje tím v nezamýšlené tradici místních knihovníků, pro něž se vedení svěřené knihovny stalo celoživotním posláním.

Během 80. let byla zrušena většina příměstských poboček knihovny, a to zejména z ekonomických důvodů, jelikož jejich činnost byla i přes investice dlouhodobě ztrátová a bez perspektivy zásadní změny v budoucnu. Jedna z poboček byla později zrušena i ze zcela jiného důvodu - kvůli restituci budovy, v níž sídlila.

V průběhu 90. let 20. století se knihovnictví dočkalo nových perspektiv. Práce s knihou vzkvétala, ale zároveň se začala dostávat do pozadí v souvislosti s nebyvalým rozvojem možností techniky, který se projevil zejména vývojem a postupným zaváděním Internetu do veřejných institucí a ke konci století dokonce již i do běžných domácností. V té době již také nastupovala do popředí zájmu odborníků na práci s informacemi digitalizace, nová metoda slibující dlouhodobé uchovávání dokumentů.

Na každodenním chodu Okresní knihovny v Náchodě se politická změna zásadním způsobem neprojevila. Nadále úspěšně pokračovala v rozmanité kulturní činnosti a její fond byl obohacen o nově vyšlé knihy i svazky vyřazené z ideologických důvodů v první polovině 70. let. Nešlo vždy o knihy mající původ v této instituci, naopak převážná většina z nich nesla razítko jiné, třeba již neexistující knihovny. Smyslem této akce bylo uchování děl vysoké historické či umělecké hodnoty, která do sbírky z hlediska uchování kompletní produkce nepochybně patřila.

22. února 1991 požádali bratři Bartoňové, vnuci původního majitele, v rámci restitučního řízení, o vydání domu čp.105 na Kamenici. Po několika návštěvách a jednáních v knihovně dne 23. ledna 1992 bratři Bartoňové oznámili, že berou výzvu o vrácení domu čp.105 „vzhledem ke svým vztahům k Náchodu“

zpět a vyslovili přání, aby dům dále sloužil knihovně. Z restituce tímto sešlo a budova zůstala ve vlastnictví státu.

4.2.1 Městská knihovna v Náchodě, o.p.s.- vývoj po roce 1996

Roku 1995 došlo k organizační změně v řízení knihovny, když Okresní úřad v Náchodě ukončil zřizovatelskou funkci u okresní knihovny. Počínaje rokem 1996 se knihovna stala rozhodnutím městského zastupitelstva zařízením města Náchoda, a přešla tedy pod jeho správu. Od 1. února 1996 začala jako první veřejná knihovna v České republice působit podle zákona 248/95 Sb. formou neziskové organizace - obecně prospěšné společnosti, dále jen o.p.s. Jak ovšem upozornila ředitelka, Mgr. Marie Sobotková (1996a, s. 22), pro čtenářskou veřejnost se téměř nic nezměnilo a služby poskytované návštěvníkům Městské knihovny v Náchodě, o.p.s., zůstaly v plné míře zachovány.

Knihovna nadále plnila funkce městské knihovny v Náchodě s pobočkami na sídlišti Plhov, v Bělovsi, v Bražci a v přilehlých částech města Dobrošov, Jizbice, Lipí a Pavlišov. Střediskovou knihovnou byla pro obce Borová, Dolní Radechová, Kramolna, Nový Hrádek, Studnice a Vysokov. Oddělení pro dospělé v prvním a čítárna se studovnou ve druhém poschodí náchodské knihovny byla otevřena vždy od pondělí do soboty, celkem 42 hodin týdně a dětské oddělení sloužilo malým čtenářům od pondělí do pátku mezi 13. a 17. hodinou.

Výroční zpráva za rok 1996 (Městská knihovna Náchod..., 1997, s. 3-6) vypovídá o zvýšení zájmu veřejnosti o služby knihovny, počet výpůjček vzrostl ve srovnání s předchozím rokem o více než 9 000, činil celkově 135 536. Zaregistrováno bylo 4 785 čtenářů, z toho 1 071 dětí do 14-ti let. Fond čítal celkem 168 200 knihovních jednotek a byl odborně zpracován na počítači v systému MAKS-ISIS. Moderní technika se projevovala i tak, že nové knihy byly automaticky opatřovány čárovým kódem, a zároveň probíhalo průběžné zpětné ukládání beletrie pro dospělé do počítačové databáze. Zpětné uložení fondu dětského oddělení bylo roku 1996 dokončeno, pokračovalo se v budování databáze regionální literatury. Vysoké hodnoty vykazovala statistika meziknihovní výpůjční služby - zapůjčeno bylo 180 knih, většinou od vysokoškolských či státních vědeckých knihoven, půjčeno naopak 220 titulů zejména městským nebo místním knihovnám v rámci okresu Náchod. Výrazně se zvýšily požadavky občanů na informační činnost knihovny, poskytovanou

zejména ve studovně a čítárně. Uživatelé využívali počítačové databáze na CD-ROM, k dispozici jim byla Česká národní bibliografie, EPIS - Ekonomicko právní informační servis, REOS - Regionální osobnosti a multimediální encyklopedie Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století, Evropané, Státy a jejich představitelé aj.

Závěrem roku, přesněji 14. 11. 1996, došlo k zásadní změně v kvalitě poskytovaných služeb, když se knihovna napojila na mezinárodní počítačovou síť Internet. Pro provoz Internetu bylo nutné zakoupit odpovídající technické vybavení, mimo jiné nový počítač Pentium s modemem, k čemuž posloužil sponzorský dar 50 000,- Kč od profesora Josefa Bartoně-Dobenína z amerického Kansasu. Knihovna v té době měla 7 počítačů, z toho 4 sloužily zpracování fondu, 2 informační činnosti a jeden byl vyhrazen pro ekonomickou agendu.

Personál tvořilo průměrně 15,3 fyzických osob, z dvanácti odborných pracovníků knihovny byli čtyři s vysokoškolským vzděláním v oboru knihovnictví, sedm jich mělo středoškolské vzdělání knihovnického směru a jeden zaměstnanec měl ukončené středoškolské ekonomické vzdělání.

Roku 1998 se pod taktovkou bývalého ředitele knihovny v Náchodě, nadále aktivního kulturního činitele, Dr. Jaroslava Suchého, zrodila Prima sezóna, festival studentů a milovníků jazzu. Podstata této tradice vycházela z díla místního rodáka, Suchého blízkého přítele a spolužáka z filozofické fakulty, spisovatele Josefa Škvoreckého, autora slavných Zbabělců a Prima sezóny.

Součástí festivalu se stala již tradiční a oblíbená akce městské knihovny - literární vycházka "Po stopách Dannyho Smiřického", při které měli její pracovníci příležitost seznámit své čtenáře i příležitostné návštěvníky s významnými místy města, která již dobře znali z děl oblíbeného rodáka.

Cesta začíná v knihovně rozmluvou s pamětníkem, kterým je spolužák Josefa Škvoreckého, a zároveň předloha postavy Rosti Pittermana ze Zbabělců. Následuje vycházka po Náchodě - kavárna hotelu Beránek, radnice a gymnázium. Důležitým bodem je dům, kde Škvorecký - Danny bydlel, dále cesta vede přes most u pivovaru, ze kterého nejen literární postavy nezapomínaly plivat do řeky Metuje, k vidění jsou domy, kde žily Dannyho lásky Marie a Irena. a okruh se uzavírá u hostince Port Arthur, kde Danny hrával se svou kapelou. Někdy se přihodí, že užaslí účastníci procházky šťastnou náhodou potkají v náchodských ulicích paní N., která potvrdí, že skutečně inspirovala postavu jedné z dívek

Dannyho Smiřického (Sobotková, 2005). To vše, doplněno předcítáním vybraných ukázek ze Škvoreckého knih, vztahujícím se k jednotlivým místům, tvoří ojedinělou, originální, kulturně vzdělávací akci, jejíž tradice se zachovala do dnešních dní. Pravidelně každý rok je organizována pro Gymnázium Holice, příležitostně na objednávku pro další zájemce. Tento nápad se stal inspirací pro podobnou cestu po Rychnově nad Kněžnou, kterou sestavila tamní městská knihovna dle díla svého rodáka, Karla Poláčka (Janková, 2002, s. 22-23).

V Náchodském zpravodaji byla zavedena pravidelná rubrika věnovaná Městské knihovně, v rámci níž jsou dodnes podrobněji představována jednotlivá oddělení knihovny, novinky regionální literatury i zajímavé přírůstky studovny a další aktivity knihovny, které jsou připravovány pro čtenáře i širokou veřejnost. Jak píše Marie Sobotková (1996, s.22): „...*skutečně žijou institucí se knihovna stává teprve tehdy, když je navštěvována dětmi i dospělými, kteří plně využívají její kulturní bohatství.*“

Počínaje rokem 1998 začal Okresní úřad v Náchodě činit kroky, které měly ve svém důsledku vést až k úplnému osamostatnění knihovny v místě jejího tehdejšího působiště, v domě čp. 105 na Kamenici, který po mnoho desetiletí sdílela spolu s prodejnou obuvi, sídlící v přízemí. Dne 3. září 1998 přednosta Okresního úřadu v Náchodě vyslovil souhlas se záměrem věnovat celý dům čp. 105 provozu a službám městské knihovny. O rok později, 21. září 1999, schválila Městská rada v Náchodě „Koncepti budovy Městské knihovny, Kamenice čp.105, Náchod“, tedy plán na využití celého domu pro knihovnické a informační služby Městské knihovny. Další události na sebe nenechaly dlouho čekat - již počátkem roku 2000 požádal Okresní úřad v Náchodě ministerstvo financí o udělení výjimky a schválení bezúplatného převodu této nemovitosti z vlastnictví ČR do vlastnictví města Náchoda, následně v září 2000 byla Okresním úřadem v Náchodě dána výpověď z nájmu nebytových prostor v přízemí domu čp.105 firmě Treso. Prostory v přízemí, kde po desetiletí sídlila prodejna obuvi, bylo nutné uzpůsobit novým záměrům, a proto byla v průběhu roku 2000 zpracována ateliérem INS s.r.o. Náchod „Studie stavebních úprav přízemí a vestavby výtahu“ v budově knihovny a následně dána k projednání odboru Majetek Městského úřadu v Náchodě. Dne 4. října 2000 přešla budova čp.105 bezúplatným převodem do vlastnictví Města Náchoda.

5 Současnost a perspektivy Městské knihovny v Náchodě, o.p.s.

5.1 Rok 2001- Knihovnický zákon a regionální funkce

Dne 29. června 2001 vyšel zákon 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb - knihovní zákon, který po více než čtyřiceti letech upravoval dosavadní systém knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby a podmínky jejich provozování. Legislativní úprava oblasti knihovnictví byla přizpůsobena požadavkům současného společenského i technologického vývoje, zákon však zároveň vycházel z historického vývoje českého knihovnictví, s ohledem na prostředí a tradici. V nejisté existenční situaci se ocitly malé obecní knihovny, protože nový knihovní zákon již obcím neukládá povinnost zřizovat knihovnu.

Zcela nově začala být chápána také oblast veřejných knihovnických a informačních služeb, včetně principu, podle něhož jsou stanoveny služby poskytované bezplatně tak, aby byl zajištěn rovný přístup ke všem informacím zprostředkovaným veřejnými knihovnami a vyloučeny překážky jejich dostupnosti. Zákon formuluje nové principy organizace knihoven včetně dotační politiky, stanoví postup evidence knihoven, správy a ochrany knihovních fondů. Zákon je účinný od 1. ledna 2002 a má přímou vazbu na realizaci zákonů souvisejících s reformou veřejné správy. V této souvislosti je vymezena i úloha nově ustavených krajských knihoven včetně výkonu regionálních funkcí.

Regionálními funkcemi se rozumí činnosti realizované formou služeb, které poskytuje krajská knihovna nebo jí pověřená knihovna jiným knihovnám v kraji. Rozsah těchto služeb závisí na konkrétním stavu systému knihoven, na poptávce ze strany knihoven a na úrovni finančního zabezpečení (Koncepce rozvoje..., 2003).

Základními cíli regionálních funkcí bylo a je:

- zajištění dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech republiky,
- vyrovnání rozdílů v poskytování informačních a knihovnických služeb obyvatelům měst a malých obcí,

- zajištění kvality a kontinuity veřejných knihovnických a informačních služeb v návaznosti na informační potřeby uživatelů,
- odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji,
- účelná dělba práce a koordinace odborných činností,
- efektivní využití veřejných finančních prostředků,
- garance průběžné aktualizace knihovního fondu veřejných knihoven v regionu,
- udržení odborného standardu služeb v knihovnách regionu,
- garance kvalifikačního růstu pracovníků knihoven (celoživotní vzdělávání),
- poskytování publikací a ostatních materiálů, které vycházely v rámci komunikační strategie ČR před vstupem do EU.

V rámci Královéhradeckého kraje působí v současné době přes 40 základních knihoven, v čele s profesionálním knihovníkem, a přibližně 396 knihoven s neprofesionálním - dobrovolným knihovníkem. Činnosti vyplývající z funkce krajské knihovny plní a garantuje Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové. Spolupracuje se základními knihovnami, mezi něž patří také 6 pověřených knihoven. Jedná se o všechny knihovny v bývalých okresních městech, mezi něž patří také knihovna v Náchodě. Pověřené knihovny zajišťují výkon regionálních funkcí - Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové s nimi každoročně uzavírá písemnou smlouvu, která je připravena vždy po vyhodnocení předchozího období a po vymezení činností a územní působnosti na následující rok.

V pověřených knihovnách je výkon regionálních funkcí realizován na základě standardů, díky jimž by měl být zajištěn rovnoměrný výkon regionálních funkcí v rámci veřejných knihoven. Standard jednotlivých druhů regionálních funkcí vyhláší Ministerstvo kultury ČR a upravuje tak jejich výkon z hlediska kvalitativního i kvantitativního. Při aplikaci standardu je přihlíženo ke konkrétním podmínkám a rozdílům jednotlivých krajů a jejich regionů.

Mezi nároky na krajské a pověřené knihovny, plnící regionální funkce, patří:

- poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů,
- statistika knihovnických činností,
- vzdělávání knihovníků, semináře a porady,
- tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce,
- pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů,
- nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků obce a jejich distribuce,
- servis automatizovaného knihovnického systému.

Kromě standardem daných regionálních funkcí krajská a pověřená knihovna vykonává další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb. Městská knihovna Náchod, dále jen MěK Náchod, v rámci regionální funkce mimo jiné vytváří počítačové databáze specializovaného fondu regionální literatury, týkající se okresu Náchod a podílela se na tvorbě souborné databáze regionálních periodik z let 1800-1965. Funkci vedoucí oddělení studijních a regionálních služeb v MěK Náchod odpovědně vykonává Mgr. Věra Škraňková, předsedkyně regionálního výboru SKIP (Představujeme zástupce..., 2006).

Na zajištění výkonu regionálních funkcí získává knihovna od roku 2001 dotaci od Královéhradeckého kraje či Ministerstva kultury ČR, ve výši zhruba 1 200 000,- Kč. Hlavním cílem financovaných projektů je podpora veřejných knihovnických a informačních služeb, zejména pro občany malých obcí, zkvalitnění odborné úrovně základních knihoven, doplnění fondů knihoven o novou naučnou i krásnou literaturu a konkrétní pomoc při revizích a aktualizacích fondu. Regionální funkce jsou vykonávány pro 71 (2006) základních knihoven na území okresu Náchod. Jak je vidět ve srovnání s rokem 2003, kdy počet základních knihoven dosahoval čísla 97, projevuje se trend postupného snižování jejich počtu.

Mezi hlavní vykonávané činnosti, na které se knihovna v Náchodě v rámci svého regionálního pověření soustředí, patří:

- poradenská a konzultační činnost pro základní knihovny,

- vzdělávání pracovníků základních knihoven, pořádání seminářů a porad, zajištění proškolení v práci s počítačem a internetem,
- tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů pro základní knihovny provozované obcemi,
- pomoc při revizi a aktualizaci knihovnických fondů základních knihoven provozovaných obcemi,
- servis výpočetní techniky v základních knihovnách provozovaných obcemi,
- podpora při zpracování statistiky o činnosti základních knihoven provozovaných obcemi na území okresu Náchod,
- zajištění nákupu, zpracování a distribuce knihovnických fondů pořízených z prostředků obcí a z prostředků dotace ministerstva kultury pro základní knihovny provozované obcemi.

V rámci regionu probíhá také poradenská a konzultační činnost, jež se zaměřuje zejména na přípravu grantových programů, projekt internetizace knihoven a práci s internetem, dokončení revizí fondu, školení knihovníků, vzdělávací akce, či výběr knih do výměnných souborů. Důraz je v posledních letech kladen také na spolupráci s polskými knihovnami a kulturními institucemi z příhraničních oblastí.

Z pověření ministerstva kultury dochází ke kontrolám plnění programu VISK - Veřejné informační služby knihoven, v rámci nějž knihovna dostala dotace např. v letech 2000, 2001 a 2002.

Dle statistiky za rok 2001 (Městská knihovna...,2002, 13 s.), byl tento přelomový rok pro náchodskou knihovnu úspěšný. Jako městská knihovna působila v Náchodě a v částech města Dobrošov, Jizbice a Lipí, pro obce Borová, Dolní Radechová, Kramolna, Nový Hrádek, Studnice a Vysokov plnila funkce střediskové knihovny. Na konci roku 2001 fond dosáhl vysokého počtu 172 206 knihovnických jednotek, a to přesto, že vzhledem k neúměrně rostoucím cenám knih byl jejich nákup prováděn uvážlivěji než v minulosti a knihy byly ve většině případů koupeny pouze v jednom exempláři. Více než 50 % nákupu tvořila literatura naučná, odebíráno bylo také na 165 exemplářů periodik. Veškeré přírůstky byly zpracovávány v nově zavedeném systému KP-win. Knižní fond v oddělení pro děti byl kompletně počítačově zaevidován a začal zde tedy být

používán automatizovaný systém k výpůjčce. Registrováno bylo 4 597 čtenářů, tedy počet srovnatelný s předchozím rokem, pouze počet čtenářů mladších 15-ti let poklesl na 1 228, zřejmě v souvislosti s naprosto nedostačujícím prostorem pro volný výběr i studijní aktivity v oddělení pro děti, který se stal výraznou brzdou v další činnosti. Počet návštěvníků byl rekordní a přesáhl 52 000, počet výpůjček knihovních dokumentů byl 163 253.

Během roku 2001 došlo k zásadní události z hlediska přístupu široké veřejnosti k informacím instituce - byly zprovozněny vlastní webové stránky knihovny: www.mknachod.cz.

5.2 Rekonstrukce budovy MěK v Náchodě

Stavební úpravy domu na Kamenici čp. 105 byly zahájeny v měsíci září roku 2002 a předcházela jim mnohá jednání s tvůrcem projektu, ing. arch. Příbylem. K postupu se musely vyjádřit všechny zainteresované strany, tedy město Náchod v roli investora, dědic autorských práv, arch. Tomáš Novotný a zástupci státní památkové péče a městské knihovny. Písemné vyjádření k projektu ze dne 23.11. 2001 zaslal doc. Jiří Kotalík, rektor AVU v Praze. Počáteční práce probíhaly převážně v suterénu a v přízemí budovy. Postup byl sledován a projednáván na kontrolních dnech stavby. Provoz knihovny, i přes obtížnější podmínky pro návštěvníky i zaměstnance, zůstal zachován. Ke konci roku byly pouze omezeny besedy pro školy a kulturní akce pro veřejnost (Městská knihovna..., 2003, s. 9).

Vzhledem k tomu, že rozsáhlá přestavba sídla knihovny plynule pokračovala i během roku 2003, a to za denního provozu, jak pracovníci, tak i uživatelé knihovny, se museli vyrovnat se ztíženými pracovními či studijními podmínkami. Potýkali se značnou prašností, hlukem, omezováním prostoru a s operativními přesuny knihovního fondu i pracovních míst. V upraveném suterénu, kam bylo nutné investovat značné finanční prostředky pro vytvoření vhodných podmínek pro uložení knih, neboť prostory byly vlhké, vznikl technicky velmi dobře řešený, menší depozitář s posuvnými regály.

Následně se těžiště prací přesunulo do přízemí, prvního patra a mezipatra, aby zde již v září mohla proběhnout montáž mobiliáře. V srpnu byl projednán návrh celkového řešení interiéru prvního patra, budoucího oddělení pro děti. Dále byl vybudován nový výtah, umožňující bezbariérový přístup do všech podlaží

budovy. Díky dobré spolupráci se stavební firmou Jiří Fabián STAVOS Náchod byla knihovna uzavřena během roku 2003 pouze 7 jednotlivých pracovních dnů a souvisle pak 3 týdny před otevřením nových prostor, kdy byly realizovány konečné stavební práce ve vstupní hale a zároveň přestěhován knihovní fond z prvního poschodí do přízemí - nového oddělení pro dospělé, mezipatra a suterénního depozitáře. Před etapou stěhování byla průběžně prováděna aktualizace a odpisy fondu ve skladových prostorech z hlediska obsahové zastaralosti a fyzické opotřebovanosti. V době 3 týdnů uzavření knihovny zvládli její pracovníci náročné vystěhování celého prostoru 1. poschodí, včetně provedení očištění každé jednotlivé knihy, z přibližného celkového počtu 90 000 svazků a závěrečný generální úklid. První etapa stavebních úprav byla dokončena 30. září a nic nebránilo slavnostnímu otevření nových prostor knihovny starostou města, ing. Oldřichem Čtvrtečkou, které proběhlo 17. října 2003 za účasti oficiálních hostů, v čele s ředitelem Národní knihovny v Praze, PhDr. Vojtěchem Balíkem. Ve Výroční zprávě za rok 2003 (Městská knihovna..., 2004, s. 9) je psáno, že se tato událost setkala také s velkým zájmem médií a následnou vysokou návštěvností a náporom veřejnosti na služby knihovny.

Podívejme se tedy, co na to statistika za rok 2003. Knihovna registrovala celkově 4 575 čtenářů, což byl počet mírně vyšší, ve srovnání s předchozím rokem. Uvážíme-li, že počet obyvatel Náchoda k 31.12. 2002 činil 21 260, snadno si učiníme obrázek o důležitosti instituce pro místní občany. Z uvedeného počtu čtenářů bylo ovšem 1 025 dětí do 15 let, a zde lze konstatovat mírný pokles, související s rekonstrukcí oddělení pro děti, které bylo v září 2003 v hlavní budově uzavřeno a přestěhováno do pobočky Plhov, kde byl zahájen náhradní provoz. Počet výpůjček knihovních dokumentů byl 164 286 a ve srovnání s předchozím rokem šlo o mírné zvýšení a velký úspěch knihovny, která po celý rok procházela rekonstrukcí a byla celkem 28 pracovních dnů uzavřena. Zaznamenaná čísla potvrzují trend zvyšujícího se zájmu čtenářů o knihy z různých vědních oborů, a tím i vzdělávací role knihovny v této oblasti.

V listopadu 2003 byla zahájena druhá etapa stavebních úprav, týkající se zbývajících prvního a druhého patra. V prvním poschodí bylo v červnu 2004 otevřeno oddělení pro děti, které po rekonstrukci získalo vůbec největší prostor a zabírá nyní téměř celé patro (Zelený, 2004, s. 7). 1. listopadu téhož roku byly po rekonstrukci otevřeny i zachované původní historické prostory studovny

s čítárnou ve 2. poschodí knihovny a plný provoz ve všech odděleních městské knihovny byl po stavebních úpravách a renovaci památkově chráněných prostor obnoven 1. ledna 2005.

Současná podoba knihovny vychází z představ a potřeb jejího personálu i návštěvníků a dá se říci, že bylo dosaženo vkusného propojení moderního designu, plně odpovídajícího potřebám kulturně-vzdělávací instituce, působící za pomyslným prahem 21. století, s tradicí, při současném zachování historických prvků, památkově cenného sídla. Přestože se reakce na nové prostory různí, a mnohým vadí prosklené výlohy, či další neobvyklé prvky interiéru, Marie Sobotková, ředitelka Městské knihovny v Náchodě, je s výsledkem velmi spokojená. Pracovníci knihovny zaznamenávají řadu kladných ohlasů od obyvatel i návštěvníků Náchoda a nemohou si vynachválit variabilitu v uspořádání interiéru, která se již osvědčila při pořádání kulturních akcí. Kateřina Hubertová (2003, s.6) v knihovnicko-informačním zpravodaji U nás napsala: *„Nová náchodská knihovna mě nadchla! ... V původním autosalonu se dnes vlní dřevěné regály v elegantních křivkách. Jak jsou zaoblené tvary krásné a tak netypické v knihovnách. Na první pohled je příjemná i dokonale sladěná barevnost, která rovněž zachovala záměr původního architekta. Jemné osvětlení prostoru, dva nosné sloupy, které obtácejí sedačky....Pak vystoupat po původním točitém ocelovém schodišti na malou galerii (klidně použijte i výtah!), i tady posedíte, pokoukáte, knížky vyberete, pár řádek rovnou přečtete ...“*

Nejzásadněji se změny dotkly oddělení pro děti. Malí čtenáři zde mají k dispozici nejen knihy a časopisy, které si mohou zapůjčit domů, ale také naučné multimediální encyklopedie, stolní hry, loutkové divadlo, hračky, či čtyři boxy s přístupem na internet. Uspořádání interiéru dovoluje vytvořit samostatná místa ke studiu a psaní úkolů, zatímco pro nejmenší děti jsou zde na zemi připraveny žíněnky. Možností je mnoho, děti zde tudíž mohou rozmanitým způsobem trávit svůj volný čas.

Fotografie dokumentující podobu nových prostor knihovny jsou součástí přílohy této práce.

5.3 Služby- současné a perspektivy

Hlavním posláním náchodské knihovny, v současnosti i do budoucna, je zabezpečovat všem osobám přístup ke kulturním hodnotám a informacím

obsaženým v knihovních fondech a svými knihovnickými, bibliografickými a informačními službami přispívat ke zvyšování vzdělanosti a kulturní vyspělosti občanů. Důraz je kladen zejména na vzdělávací činnost, a to pro osoby všech věkových skupin, od dětských let po seniory.

Uživatelům jsou prostory knihovny přístupny šest dnů v týdnu: v pondělí a v pátek od 9 do 17 hodin, v úterý, ve středu a ve čtvrtek od 9 do 18 hodin a v sobotu od 9 do 11 hodin, celkem 45 hodin týdně, a v plánu je další rozšíření.

5.3.1 Výpůjční služby

V současnosti náchodská knihovna pokračuje v budování univerzálního knihovního a informačního fondu, který odborně zpracovává, zpřístupňuje uživatelům a zabezpečuje jeho ochranu. Mimoto v rámci regionálních funkcí získává, zpřístupňuje a uchovává specializovaný fond regionální literatury, týkající se okresu Náchod.

Pro občany zajišťuje absenční a prezenční půjčování jednotek knihovního fondu a poskytuje bibliografické a informační služby, k čemuž vytváří elektronický katalog, využívá počítačové databáze a v neposlední řadě internet.

Samozřejmostí se již stalo zprostředkovávání literatury a informací meziknihovní výpůjční službou v rámci České republiky, případně i ze zahraničí.

Z nejčerstvějších záznamů (Městská knihovna..., 2007, 13 s.) vyplývá, že knihovní fond tvoří 176 079 knihovních jednotek. Jeho skladba, na které je vidět orientaci knihovny, je následující:

- 76 599.....naučná literatura
- 96 206.....krásná literatura
- 786.....tištěné hudebniny
- 1 896.....audiovizuální dokumenty
- 113.....grafické dokumenty
- 479.....elektronické dokumenty

Počet exemplářů docházejících periodik je v současnosti 143. Stav výměnného fondu střediska Náchod, který slouží pro 6 obcí- Borová, Dolní Radechová, Kramolna, Nový Hrádek, Studnice a Vysokov, je 23 940 svazků.

Nové přírůstky knihovního fondu jsou odborně, počítačově zpracovávány v knihovnickém systému KP-win a opatřovány čárovým kódem. Dosud průběžně probíhá zpětná rekatologizace fondu z depozitáře knihovny. K vyhledávání

uživatelům slouží elektronický katalog, přístupný jak přímo v knihovně, tak nově (leden 2007) online na webových stránkách knihovny: www.mknachod.cz.

Lze konstatovat, že zájem veřejnosti o výpůjční služby rok od roku roste a nepřímo se tak potvrzuje příznivý trend po rekonstrukci prostor knihovny. Návštěvnost, včetně akcí pro veřejnost, dosahuje čísla 70 000, tedy o 10 000 více než v roce 2004. Celkový počet registrovaných dospělých čtenářů v během roku 2006 mírně poklesl na počet 4 169, v kategorii dětí do 15-ti let naopak došlo k nárůstu o 115, na hodnotu 1 049. Obecně se předpokládá, že po zvýšení poplatků na 120,- Kč pro dospělé a 60,- Kč ročně pro děti, mají občané tendenci v knihovně registrovat pouze jednoho člena rodiny.

Roku 2006 se vypůjčilo 185 225 knihovních dokumentů, což je o 23 000 více než roku 2004. I zde se pozitivně projevuje zvětšení prostor a možnost širšího volného výběru knihovního fondu pro návštěvníky knihovny.

V rámci meziknihovní výpůjční služby na území ČR bylo získáno 140 knih a naopak 645 titulů z fondu náchodské knihovny bylo zapůjčeno jiným knihovnám. Jednalo se většinou o speciální naučnou literaturu, zapůjčenou vědeckými a vysokoškolskými knihovnami či Národní knihovnou v Praze. Dvě publikace byly půjčeny prostřednictvím mezinárodní meziknihovní výpůjční služby, a to z Univerzitních knihoven v Hamburku a v Eichstättu.

5.3.2 Informační služby

Informační úsek knihovny se nachází ve studovně a čítárně ve druhém patře budovy. Zejména zde se občané obrací na odborné pracovníky s dotazy a požadavky na informace nejrůznějšího druhu. Dále knihovna průběžně vytváří nebo přejímá informační zdroje a poskytuje kromě výpůjčních i následující služby:

- informační a referenční služby - zodpovídání ústních a písemných dotazů,
- exkurze do studovny spojené s výkladem o službách,
- faktografická a tematická kartotéka článků z novin a časopisů,
- Sběrka zákonů ČR (období 1918-1936, 1957- do současnosti),
- přístup na internet bez poplatku,
- kopírování z materiálů knihovny za poplatek.

K dispozici byly ke 31. 12. 2006 tyto počítačové databáze:

- Česká národní bibliografie - bibliografické záznamy knižní produkce vydané na území ČR od roku 1945, články v českých novinách, časopisech a sbornících od roku 1991, periodika vydaná na území ČR od roku 1990, disertace a jmenné autority,
- ASPI = automatizovaný systém právních informací,
- Regionální literatura okresu Náchod = specializovaný fond Městské knihovny Náchod, průběžně analyticky zpracováváný do počítačové databáze.

Knihovna poskytuje informace nejen registrovaným čtenářům, ale i ostatním zájemcům z řad návštěvníků města, se zájmem o zdejší fond, a především v letním období jsou časté návštěvy zahraničních turistů.

Velmi hojně využívanou službou knihovny je veřejný přístup na internet v přízemí knihovny. Dá se předpokládat, že její význam a rozsah v dalších letech dále poroste.

V knihovně je využíváno celkem 29 počítačů, z toho 17 služebních ke zpracování fondu a pro výpůjční systém, 9 s připojením na internet pro veřejnost a 3 pro čtenáře k vyhledávání v elektronickém katalogu. Jeden počítač slouží ve spojení s dataprojektorem při přednáškách a školeních.

5.3.3 Poradenské a konzultační služby

MěK Náchod jako pověřená knihovna poskytuje odborné poradenské a konzultační služby, zajišťuje vzdělávací akce, porady a metodickou pomoc knihovnám v okrese Náchod. Vede také celookresní statistiku knihoven.

Její činnost v dané oblasti je zaměřena zejména na přípravu grantových programů, projekt internetizace knihoven a práci s internetem, dokončení revizí fondu, školení knihovníků, výběr knih do výměnných souborů a vykonávání metodických návštěv, konzultací, porad, seminářů a školení.

Pozornost vzbudila v roce 2006 například tato setkání:

- Vzdělávací akce pro pracovníky knihoven na téma „Současní spisovatelé východočeského regionu a jejich tvorba“, kterou vedla Marcela Marboe, předsedkyně Východočeského střediska Obce spisovatelů,

- „Základy práce s počítačem a internetem v knihovnách“ - školení pro knihovníky obecních knihoven,
- Třídenní zasedání výkonného výboru Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky, uspořádané ve spolupráci s Národní knihovnou v Praze, hostila MěK v Náchodě.

Dále byly v Náchodě přivítány exkurze z měst Swidnica a Dzierzoniów a další menší skupiny pracovníků kultury i místní správy z polského příhraničí. Pokračovaly tak vzájemné kontakty s polskými knihovnami, s nimiž knihovna navázala spolupráci v předchozích letech. Díky minimálním jazykovým problémům je možná vzájemná účast na četných kulturních akcích a uživatelé knihoven se mohou těšit na výměnu informačních materiálů o daných městech, regionech i turistických možnostech (Sobotková, 2004b, s. 16).

5.3.4 Kulturní a vzdělávací činnost

Kultura a vzdělávání mají v náchodské knihovně hluboké kořeny a k mnohaletým, již tradičním akcím, dále přibývají, s ohledem na potřeby doby, další rozmanité činnosti. Od roku 1976 MěK v Náchodě připravuje a stále inovuje lekce knihovnického minima a informatiky pro žáky základních a středních škol, tradičně již pořádá výstavy, přednášky, besedy, soutěže, vzdělávací a další akce pro veřejnost, spolupracuje s dalšími organizacemi a podílí se na mnohých kulturních akcích v Náchodě.

V rámci publikační činnosti děti ze čtenářského kroužku vydávají časopis s názvem „Hlásný trouba“. V regionálním tisku, především v Náchodském zpravodaji, jsou pravidelně publikovány články o činnosti a připravovaných akcích knihovny. Další texty a informace jsou zveřejňovány v odborném knihovnickém tisku- v Bulletinu SKIP, Knihovnicko-informačním zpravodaji Královéhradeckého kraje U nás; ve vysílání Českého rozhlasu Hradec Králové, Rádía Metuje a Televize Náchod. Pracovníci knihovny zároveň aktivně vystupují na odborných seminářích v českých a polských knihovnách.

Během roku 2006 bylo uspořádáno celkem 233 vzdělávacích a kulturních akcí, tedy o 29 více než roku 2005. Mezi jinými mají v MěK Náchod pravidelně místo tyto akce:

- Tradiční **cyklus knihovnicko informatické výchovy** pro žáky základních škol a studenty nižších ročníků středních škol. Konají se besedy o regionální literatuře, o možnostech vyhledávání informací, a na zvláštní přání také společenskovední a další tematické semináře. Mimo tento cyklus se konají besedy pro děti z mateřských škol,
- **„Pasování“** dětí z prvních tříd náchodských škol na čtenáře, které prováděli pracovníci knihovny, vždy za účasti představitelů města Náchoda. Pro děti z druhých tříd bylo připraveno „klíčování“, jehož podstatou je písmenko, klíč ke čtení, klíč k pohádkám,
- Specializované besedy pro třídu dyslektiků ze ZŠ Komenského a dopolední setkání s programem, připravovaná hendikepovaným dětem z denního stacionáře v Náchodě,
- Tradiční **Čtenářský kroužek**, pod vedením p. Ivany Votavové, se pravidelně účastní projektů Klubu dětských knihoven „Kde končí svět“, zapojuje se do tradiční Noci s Andersenem, pro děti z mateřských škol i pro veřejnost hraje maňásková představení a za jeho účasti se koná také čtení pohádek pro veřejnost,
- **Den s Albatrosem**, v rámci nějž se děti se účastní besedy se spisovatelem a obchodní ředitelkou nakladatelství Albatros Janou Růžičkovou a výtvarných dílen rozličných umělců. Součástí je dále vernisáž výstavy „Albatros představuje mladé ilustrátory“ a prodejní výstava knížek z nakladatelství Albatros,
- **Náchodský festival „Prima sezóna“** pro středoškolskou mládež, konající se každoročně první týden v květnu, má své místo tradičně také v knihovně. Konají se zde výstavy fotografií a výtvarných prací, či semináře tvůrčí prózy a poezie pro mladé autory, vedené lektory Martinem Fahrnerem a Jiřím Dědečkem,
- Literární vycházka „Po stopách Dannyho Smiřického“ se uskutečňuje obvykle dvakrát ročně na objednání, pravidelně pro Gymnázium Holice,

- V říjnovém **Týdnu knihoven** není zapomínáno na dětské čtenáře, a proto jsou pro ně připravovány besedy se spisovateli a různé soutěže, turnaje a hry, kupříkladu Cesta do knihovny,
- Pro dospělé knihovna pořádá **prezentace nových knih regionálních autorů**. V prosinci 2006 byly ve spolupráci s odborem školství a kultury městského úřadu představeny veřejnosti nové publikace náchodského výtvarníka Jaroslava City: knížka S čerty nejsou žerty, náchodské pexeso a kvartetové karty. Této prezentace se zúčastnili také hosté z Ministerstva kultury ČR,
- Během tradiční, celostátní propagační akce „Březen-měsíc internetu“, se v MěK v Náchodě osvědčily výukové lekce **Internet pro seniory**. Toto téma bylo také předmětem zájmu zástupců Nadačního fondu manželů Livie a Václava Klausových. Na základě smlouvy o vzájemné spolupráci mezi zmíněným fondem a Městskou knihovnou v Náchodě zabezpečila knihovna pilotní běh projektu „Senioři komunikují“, který je zaměřen na podporu vzdělávání seniorů v počítačové a informační gramotnosti, zejména na práci s počítačem, základy internetu, ovládání mobilního telefonu a používání platební karty,
- Velké úspěchy slaví pořad pro maminky na mateřské dovolené, nazvaný „**Co číst dětem, co číst o dětech**“.

Další mnohé akce a výstavy jsou instalovány nejčastěji v oddělení pro děti nebo v rozlehlých prostorách přízemí budovy. V prosinci se ve vstupní hale knihovny konají již tradiční charitativní vánoční prodejní výstavy.

22. 11. 2004 se v prostoru studovny, u kulatého stolu, konalo významné setkání hendikepovaných sportovců. Díky bezbariérovému přístupu a výtahu není problém uspořádat tuto a další podobné akce v historickém prostoru třetího patra.

Velkému zájmu široké veřejnosti se i nadále těší zrenovovaná budova knihovny. Míří sem četné exkurze pracovníků knihoven, kultury a samosprávy nejen z Čech, ale také z Polska a Slovenska (Sobotková, 2004a, s. 4), vedené touhou zhlédnout její neobyčejné architektonické řešení a novou podobu. Již tradiční je zájem historiků a architektů, a to i ze zahraničí, ponejvíce z Rakouska, Holandska a Francie.

6 Závěr

Městská knihovna v Náchodě, o.p.s., pokračuje ve zdejší dlouholeté tradici knihovnické a kulturní činnosti. Od okamžiku svého založení, roku 1897, významně přispívá ke vzdělanosti a kulturnímu povědomí náchodských občanů, potažmo obyvatelstva celého regionu.

Za úspěchy a vysokou úroveň jak knihovnických služeb, tak i osvětové a kulturní činnosti zdejší knihovny, stojí zejména její knihovníci. Dá se bezpochyby tvrdit, že tato instituce měla, a dosud má štěstí na výjimečné, výrazné osobnosti, které se již od počátku minulého století střídají v jejím čele.

Nejvýrazněji se na chodu a směřování knihovny promítlo působení PhDr. Jaroslava Suchého, pokrokové osobnosti, aktivně působící na poli náchodského knihovnictví a kultury bezmála padesát let. Právě díky jeho invencím a všestranným organizačním schopnostem, které se projevovaly jak v aktivitách jím vedené instituce, tak celého města, stanula knihovna na pomyslném vrcholu knihovnické prestiže a stala se vzorem pro ostatní knihovny.

Když byla po roce 1989 uskutečněna transformace veřejného knihovnictví, knihovna v Náchodě byla ušetřena některých problémů, spojených s budováním krajského systému knihoven a dalšími organizačními změnami, a to zejména díky své, na danou dobu pokrokové, knihovnické politice. Dá se říci, že byla na přicházející změny již předem dobře připravena, a opět se tak stala vzorem pro mnohé podobné instituce.

V současnosti MěK v Náchodě sídlí v památkově chráněném, bezbariérově přístupném domě v centru Náchoda a své služby poskytuje v jeho všech třech podlažích. Největší důraz je do budoucna kladen na akce související s celoživotním vzděláváním uživatelů, a s tím související rozšíření nabídky informačních zdrojů a služeb.

Snahou bakalářské práce bylo ukázat na význam této knihovny a její činnost v minulosti a současnosti a zdůraznit přínos významných osobností této knihovny v průběhu jejího vývoje. Cíl práce se, podle mého názoru, podařilo splnit v rozsahu určeném pro závěrečnou bakalářskou práci.

Seznam použité literatury

- BURGETOVÁ, Jarmila. 2002. Odešel knihovník. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2002, roč. 12, č. 3, s. 19-20. Dostupné také z WWW: <http://unas.svkhk.cz/pdf_archiv/0058.pdf>.
- *Co víte o náchodské knihovně : zpráva za rok 1936*. 1937. Náchod : knihovní rada, 1937. 16 s.
- FRYČEK, Václav. 1931. Průběh a význam knihovnického sjezdu v Náchodě. *Časopis československých knihovníků*. 1931, roč. 10, č. 3-4, s. 73-79.
- FRYČEK, Václav. 1937. Orientace a prestiž veřejných knihoven. *Časopis československých knihovníků*. 1937, roč. 16, č. 1-2, s. 8-21.
- GILLOVÁ, Irena, HALBRŠTÁTOVÁ, Ilona. 2005. Vydařená exkurze. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2005, roč. 15, č. 2. Dostupné také z WWW: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=540&cislo_id=23&sekce_id=2>.
- HUBERTOVIÁ, Kateřina. 2003. Jak jsem byla v knihovně aneb Náchod, náchodský zámeček, Škvorecký, Prima sezóna... náchodská knihovna!!!. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj*. 2003, roč. 13, č. 4, s. 6. ISSN 0862-9366. Dostupný také z WWW: <http://unas.svkhk.cz/pdf_archiv/0214.pdf>.
- JANKOVÁ, Alena. 2002. S Dannym po Náchodě. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2002, roč. 12, č. 3, s. 22. Dostupné také z WWW: <http://unas.svkhk.cz/pdf_archiv/0064.pdf>.
- *Koncepce rozvoje a spolupráce knihoven Královéhradeckého kraje na období 2003 – 2005 s výhledem do roku 2008*. 2003. Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové. Zář 2003. Předkládá ředitelka Eva Svobodová. Dostupné z WWW: <<http://66.102.9.104/search?q=cache:yAdcbJD78jQJ:www.svkhk.cz/soubory/koncepce-03-08.doc+N%C3%A1chod+z%C3%A1kon+257/2001+Sb.+o+knihovn%C3%A1ch+a+podm%C3%ADnk%C3%A1ch&hl=cs&ct=clnk&cd=5&gl=cz>>.
- KREJČOVÁ, Marie. 2002. Malá vzpomínka. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2002, roč. 12, č. 3, s. 20. Dostupné také z WWW: <http://unas.svkhk.cz/pdf_archiv/0059.pdf>.
- KVĚTENSKÝ, Vlastimil. 1968. *Knihovny Náchodska za obrození*. Hradec Králové : Kruh, 1968. 257 s.
- MĚDÍLEK, Boris. 1999. Hrůzka reminiscencí vyvolaných rozhovorem s ředitelkou Městské knihovny. *Náchodský zpravodaj : časopis občanů města Náchoda*. 1999, č. 6, s. 12-13.
- *Městská knihovna Náchod*. 2007. [online]. c2006-07, [cit. 2007-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.mknachod.cz/>>.

- Městská knihovna Náchod, o.p.s. (Náchod, Česko). 1997. *Výroční zpráva za rok 1996*. Náchod, 1997.
- Městská knihovna Náchod, o.p.s. (Náchod, Česko). 2002. *Výroční zpráva za rok 2001*. Náchod, 2002, 12 s.
- Městská knihovna Náchod, o.p.s. (Náchod, Česko). 2003. *Výroční zpráva za rok 2002*. Náchod, 2003, 12 s.
- Městská knihovna Náchod, o.p.s. (Náchod, Česko). 2004. *Výroční zpráva za rok 2003*. Náchod, 2004, 12 s.
- Městská knihovna Náchod, o.p.s. (Náchod, Česko). 2007. *Výroční zpráva za rok 2006*. Náchod, 2007, 13 s.
- *Pamětní kniha města Náchoda*. Díl 3. 1930. 1930-1938, s. 9-10. Zapsal Václav Fryček.
- Představujeme zástupce regionálních výborů SKIP. 2006. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2006, roč. 16, č. 1. Dostupné také z WWW: http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=673&cislo_id=26&sekce_id=5.
- SOBOTKOVÁ, Marie. 1996a. Městská knihovna v Náchodě se představuje. *Náchodský zpravodaj : časopis občanů města Náchoda*. 1996, č. 1, s. 22.
- SOBOTKOVÁ, Marie. 1996b. Městská knihovna v Náchodě uvádí v měsíci březnu. *Náchodský zpravodaj : časopis občanů města Náchoda*. 1996, č. 3, s. 24.
- SOBOTKOVÁ, Marie. 2002. PhDr. Jaroslav Suchý : (10. 1. 1921 – 26. 5. 2002). *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2002, roč. 12, č. 3, s. 18. Dostupné také z WWW: http://unas.svkhk.cz/pdf_archiv/0057.pdf.
- SOBOTKOVÁ, Marie. 2004a. Hosté ze Slovenska v Městské knihovně. *Náchodský zpravodaj : časopis občanů města Náchoda*. 2004, č. 11, s. 4.
- SOBOTKOVÁ, Marie. 2004b. Setkání knihoven na hranici. *Náchodský zpravodaj : časopis občanů města Náchoda*. 2004, č. 12, s. 16.
- SOBOTKOVÁ, Marie. 2005. „Region“ v Městské knihovně v Náchodě. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2005, roč. 15, č. 3. Dostupné také z WWW: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=588>.
- *Spolky v okrese Náchod 1741-1956 : sdružený inventář*. 1973. Zpracoval Erik Bouza, Miroslava Moravcová. Náchod, 1973.
- SUCHORADSKÝ, Oldřich. 2006. Náchodsko a jeho literární tradice... *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2006, roč. 16, č. 3. Dostupné také z WWW: http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=738&cislo_id=28&sekce_id=16.
- SUCHÝ, Jaroslav. 1976. *Náchod*. Hradec Králové : Kruh, 1976. 202 s.
- SUCHÝ, Jaroslav. 1984. Knihovnická historie. *Náchodský zpravodaj*. 1984, č. 11, s. 3-4.
- SUCHÝ, Jaroslav. 1988. Jiří Mahen a Náchod. *Náchodský zpravodaj*. 1988, č. 3, s. 4.

- SUCHÝ, Jaroslav. 1989. Z knihovnické historie. *Náchodský zpravodaj*. 1989, č. 9, s. 4-5.
- SUCHÝ, Jaroslav. 2000. *Cestou knihovníka*. Náchod : Městská knihovna Náchod, 2000. 36 s.
- SUCHÝ, Jaroslav. 2002a. Knihovnické vzpomínky : kapitola první. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj*. 2002, roč. 12, č. 3. Sekce Knihovníci políbení múzou. Dostupné také z WWW: <http://unas.svkhk.cz/pdf_archiv/0070.pdf>.
- SUCHÝ, Jaroslav. 2002b. Knihovnické vzpomínky : kapitola druhá. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj*. 2002, roč. 12, č. 4. Sekce Knihovníci políbení múzou. Dostupné také z WWW: <http://unas.svkhk.cz/pdf_archiv/0102.pdf>.
- TEICHMANOVÁ, Pavla. 1990. *Veřejná lidová knihovna v Náchodě : její vývoj do roku 1959 se zřetelem na uplatnění zákona o veřejných knihovnách obecních č. 430 z roku 1919 v její správě*. Praha, 1990. 110 s. : obr. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce Karel Šindelář.
- TEICHMANOVÁ, Pavla. 1998. Působení Václava Fryčka v Městské veřejné knihovně v Náchodě. In *Václav Fryček*. Náchod : Městská knihovna Náchod, 1998, s. 29-34.
- Výroční zpráva Národní jednoty Severočeské za rok 1905-1906. 1906-1907. *Česká osvěta*. 1906-1907, roč. 3, s. 17-18.
- Vzpomínky na PhDr. Jaroslava Suchého : kdo byl. 2002. *U nás : knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2002, roč. 12, č. 3, s. 18-23.
- ZELENÝ, Martin. 2004. Nové prostory se líbí. *Noviny Náchodska : deníky Bohemia Náchod*. 2004, roč. 13, č. 195 (20040821), s. 7. ISSN 1212-575X.

Seznam příloh

OBRÁZEK 1 - SOUČASNÁ BUDOVA MĚSTSKÉ KNIHOVNY V NÁCHODĚ	II
OBRÁZEK 2 - ODDĚLENÍ PRO DOSPĚLÉ V PŘÍZEMÍ BUDOVY.....	II
OBRÁZEK 3 - ODDĚLENÍ PRO DOSPĚLÉ.....	III
OBRÁZEK 4 - ODDĚLENÍ PRO DOSPĚLÉ- INTERNETOVÝ KOUT	III
OBRÁZEK 5 - ODDĚLENÍ PRO DOSPĚLÉ- ČTENÁŘSKÝ KOUTEK V MEZIPATŘE.....	IV
OBRÁZEK 6 - DĚTSKÉ ODDĚLENÍ V PRVNÍM PATŘE BUDOVY.....	IV
OBRÁZEK 7 - ODDĚLENÍ PRO DĚTI- VOLNÝ VÝBĚR A MÍSTA KE STUDIU	V
OBRÁZEK 8 - DĚTSKÉ ODDĚLENÍ- AKCE „CO ČÍŠT S DĚTMI, CO ČÍŠT O DĚTECH	V
OBRÁZEK 9 - DĚTSKÉ ODDĚLENÍ- NOC S ANDERSENEM.....	VI
OBRÁZEK 10 - ODDĚLENÍ PRO DĚTI- “PASOVÁNÍ“ NA ČTENÁŘE	VI
OBRÁZEK 11 - STUDOVNA VE TŘETÍM PATŘE.....	VII
OBRÁZEK 12 - STUDOVNA VE TŘETÍM PATŘE.....	VII
OBRÁZEK 13 - NÁVŠTĚVA PREZIDENTA VÁCLAVA KLAUZE V MĚK NÁCHOD V ZÁŘÍ 2004- VLEVO ŘEDITELKA KNIHOVNY MARIE SOBOTKOVÁ.....	VIII
OBRÁZEK 14 - PHDR. JAROSLAV SUCHÝ	VIII

Přílohy

obrázek 1 - Současná budova Městské knihovny v Náchodě

obrázek 2 - Oddělení pro dospělé v přízemí budovy

obrázek 3 - Oddělení pro dospělé

obrázek 4 - Oddělení pro dospělé- Internetový kout

obrázek 5 - Oddělení pro dospělé- čtenářský koutek v mezipatře

obrázek 6 - Dětské oddělení v prvním patře budovy

obrázek 7 - Oddělení pro děti- volný výběr a místa ke studiu

obrázek 8 - Dětské oddělení- akce „Co číst s dětmi, co číst o dětech

obrázek 9 - Dětské oddělení- Noc s Andersenem

obrázek 10 - Oddělení pro děti- "Pasování" na čtenáře

obrázek 11 - Studovna ve třetím patře

obrázek 12 - Studovna ve třetím patře

obrázek 13 - Návštěva prezidenta Václava Klauze v MěK Náchod v září 2004- vlevo ředitelka knihovny Marie Sobotková

obrázek 14 - PhDr. Jaroslav Suchý

Evidence výpůjček

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této bakalářské práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

V Praze, 19. 4. 2007

Květa Sedláčková

Jméno	Katedra / Pracoviště	Datum	Podpis